

מיזים מתקות חתורה קיץ תשפ"ג

מִזְבֵּחַ לְתָהֳרָה

אוֹן
יִשְׂרָאֵל
תשפ"ה

כִּי אֵין דָבָר מַתּוֹךְ מַדֶּךְ גַּמְדָּא

פְּעִילוֹת חִינּוּכִית - זָמֵן קִיץ תְּשִׁפְ'ה

אגודות חז"ל - על תקופת חורבן בית המקדש וימות המשיח

(מסכת גיטין - סנהדרין.)

תוכן העניינים - מסכת גיטין:

11. חורבן העיר ביהר – עמ' נז. [ביאור הגמרא עמ' 25].

12. מה עשה נבודראדן שמצא את דמו של ذכריה מבבעע, ומה היה סופו של נבודראדן – עמ' נז: [ביאור הגמרא עמ' 27].

13. אותם ילדים וילדים שנשבו לקלון - עמ' נז: [ביאור הגמרא עמ' 27], ועיין עוד בילקוט ביאורים עמ' 40, ועיין עוד בפנימי הלכה עמ' 43.

14. מעשה אשה ושבעת בניה – עמ' נז: ועיין בהערות של ביאור הגמרא עמ' נז: אם מדובר בחנה ושבעת בניה. [ביאור הגמרא עמ' 27 ועמ' 29].

15. עוד בעניין הרוגי ביהר – עמ' נח. [ביאור הגמרא עמ' 31].

16. מעשה בר' יהושע בין חנינה שהלך לכרכד גדול שברומו, אמרו לו, תינוק אחד יש בבוח האסורים יפה עיניים – עמ' נח. [ביאור הגמרא עמ' 31], ועיין עוד בילקוט ביאורים עמ' 41.

17. מעשה בבנו וביתו של רבי ישםאל שנשבו לשני אדונים – עמ' נח. [ביאור הגמרא עמ' 31].

18. מעשה בצפנת בת פניאל שהכל צופין בירופיה – עמ' נח. [ביאור הגמרא עמ' 31 ועמ' 33].

19. ילקוט ביאורים "מתיבתא" עמודים 41-34.

20. פנימי הלכה "מתיבתא" עמודים 43-42.

21. אגדות חז"ל מסכת סנהדרין עמודים צו: – צד. עמודים 52 – 44.

1. מעשה קמצא ובר קמצא דף נה: – נז. [ביאור הגמרא עמ' 13 ועמ' 15], ועיין עוד בעמ' 35-34.

2. ענווותנותו של ذכריה בן אבוקולס החריבה את ירושלים – עמ' נז [ביאור הגמרא עמ' 15], ועיין עוד בילקוט ביאורים בעמ' 37-36.

3. שלושה עשרים היו בירושלים – עמ' נז – נקדימון בן גוריון, וכן לבא שבועג, וכן ציפיות הכסת [ביאור הגמרא עמ' 15].

4. אותם הברינויים שהיו בירושלים שרצוי להילחם ברומיים והכריחו את תושבי העיר להילחם בהם – עמ' נז. [ביאור הגמרא עמ' 15].

5. המעשה עם ר' יוחנן ואבא סקרא מראש הברינויים בירושלים לצאת מירושלים – עמ' נז. [ביאור הגמרא עמ' 15 ועמ' 17].

6. מה אירע שפגש ר' יוחנן בן זכאי את אספסיינוס ושאל בשלמו, אמר לו אספסיינוס לר' יוחנן בן זכאי אתה חייב מיתה, ואיך בכל זאת ניצל ר' יוחנן בן זכאי מיתה – עמ' נז. – נז: [ביאור הגמרא עמ' 17 ועמ' 19], ועיין עוד בילקוט ביאורים בעמ' 39 – 38.

7. אספסיינוס קיסר שלוח את טיטוס להחריב את ירושלים, והמעשה הנורא שעשה טיטוס במקdash – עמ' נז: [ביאור הגמרא עמ' 19].

8. עונשו של טיטוס – עמ' נז: [ביאור הגמרא עמ' 21] ועיין עוד פנימי הלכה עמ' 42.

9. המעשה שאונקלוס בן קלוניוקס בר אחותיה, העלה את טיטוס לאחר מותו באוב, וכן את בלעם – עמ' נז: [ביאור הגמרא עמ' 21 ועמ' 23].

10. על אותו תרגול ותרגולת נחרב טור מלכא – עמ' נז. [ביאור הגמרא עמ' 23].

הקדמה:

חוורת מתיקות התורה –

אגדות חז"ל על חורבן בית המקדש – ימות המשיח

מסכת גיטין	מתאריך	עד	הספק –
דף נז.	יום ראשון י"ד תמוז	יום ראשון י' תמוז	
דף נז:	יום ראשון כ"ד תמוז	יום ראשון י"ד תמוז	
דף נז.	יום ראשון ב' באב	יום ראשון כ"ד תמוז	
דף נז:	יום ראשון ט' באב	יום ראשון ב' באב	
דף נז.	יום ראשון ט"ז באב	יום ראשון ט' באב	

1. ההספק הוא להמלצה בלבד, אפשר לומוד בקבב המתאים לאותו הסניף.

2. הספק במסכת סנהדרין בסוף החוורת לסניפים שישימו את ההספק במסכת גיטין.

3. כוון שהרבה מאגדות חז"ל לעניין חורבן הבית עוסקות בעניין בן אדם לחברו, מידיו שבוע ישלהרכזים הלכות בעניין בן אדם לחברו.

4. בכל יום ראשון החל מ"ז תמוז ישלה לנערים לפלא' שאלות על דפי הגמרא שלמדו, וכן על ההלכות הנלמדות באותו שבוע.

5. בכל שבוע תתקיים הגרלה מבין כל המשתתפים ב מבחנים.

רוצים לארח את הסניף שלכם לקבלת שאלות ותשובות מידיו שבוע,

שלחו הודעה עם המילה צרף לווצאפ 058373-0000

בהצלחה מרובה

הרכו הארץ

הרבי חיים פוקס

כמו פועלים ליד בור הביזוב

משפחה וילדים, חברים נဟרים, פרנסת טובה, טויל גדול לחוץ לארץ, עבודה ומשרה מלוטשת וחיה מסודרים?? עולם כמו לנו נהג, כלכלה, שלום ובטחון? ניצחנו את איראן, מחקנו את החיזבאללה והרגנו את ישראליה? זה נפלא. אבל כל זה אינו שווה, אם האלוקים אומר לך, אומר לנו, אומר לי: "אני לא יכול להיות איתך פה ביחד!" אכן, אני איתך, בכל עת ומצב, אך רחוק, רחוק. אני רוצה אותך - אך לא כה קרוב...

"וְאָמַר רַבִּי אֶלעָזֶר: מֵיּוֹם שַׁחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִפְסַקְתָּ חֻמָּת בָּرֶזֶל בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאָבָיהם
שֶׁבְשָׁמִים" (תלמוד בבלי, מסכת ברכות לב, ב).

וכשהאלוקים בכבודו ובעצמו רוצה להתרחק מאיתנו, כביכול מכוון את עצמו להתרחק מאיתנו, כשהוא אוחז רוצה להתרחק מבניו אהוביו, מה יעזרו לנו חyi השלווה, ההשקט והבטחה?

אם נחשוב על כך יותר, אם נרגיש כך יותר, נחש "זרובן" אחר. נבין טוב יותר מדוע בית המקדש כל כך חשוב לנו, מדוע בואו של המשיח- הוא אויר לנשימה בשביינו. ובא לציון גואל. בקרוב, בעזרת ה'.

אגדות החורב

בחוורת הנפלאה שלפנינו, מובאים לפניכם אגדות החורבן, אותן כתבו חז"ל, העוסקות בעיקר בחורבן בית המקדש השני (67 לספרית הנוצרים) ומה שקדם לו, בהרוגי ביותר לאחר מרד בר כוכבא (135 לספריה הנוצרית), ובסיפוריהם אישים קשים הכרוכים במאורעות אלו. בחוורת שלפנינו הודפסו אגדות חז"ל המכונסות בתלמוד הבבלי בפרק חמישי של מסכת גיטין, (כאשר ישנו אגדות חז"ל נוספת בתלמוד הירושלמי במסכת תענית, במדרש איכה רבה ובסכת אבות דרבי נתן).

התלמוד מס' 9 לנו את המעשים שהביאו לחרובן ירושלים – המעשה בקמצא ובר קמצא, את המעשה בתרגול והתרגולות שהביאו לחרובנו של הר המלך, וכן המעשה ביחס העגלת שהביאו לחרובן העיר ביתר.

קמצא ובר קמצא

הסיפור הראשוני שמובא בغمרא הוא המעשה בקמץא ובר קמץא, שבו הוזמן לטענות לסעודה חגיגית שונאו של בעל הסעודה (בר קמץא) במקום אהובו (קמץא); משהתבררה הטעות, גורש בר קמץא לבושת פנים ולא הוועיל לו כל תחנוןינו. משומ שראה שהחכמים ישבו בסעודה ולא מזו על ביושנו, העליל לקיסר שהיהודים מרדו בו, והוכיח זאת באמצעות יצירת רושם שקררי שהכהנים מסרבים להקוריב בבית המקדש קרבען שנשלח בידי הקיסר.

ברחוב המכבים ברמת גן, נערך תיקון זמני של נחליו ביזבוב עכורים. ריח הצחנה הרחיק כל אדם שפוגע מהאזור כולה ואלו שנאלצו לשובו באזורי בכל זאת, עשו זאת. בחופזה ובמהירות, לבל ידבק ריח הביזבוב בגדיהם, בחילופם, אפילו בענעליהם. השרחון עולה עד לב שמיים ואז נגלה לעין מחדה אבסורדי בעליל, הדוא לחולותין. סמוך ונראה לבור הביזבוב ישבו להם בנחת שלושה פועלים ערביים, וسعدו את ליבם בערימות פיתות ריחניות, גבינה לבנה, קופסת זיתים שחורים ובקבוק קוקה קולה קר.

איך זה יתכן? איך הפעלים מסוגלים לשבת ולאכול ארוחות בוקר דשנה, כשוכלם מסביב בורחים מהירות מעוצמת ריח צחנת הביוו, סוחמים את האף ונעלמים?

הפעלים, הנגשים כבר 20 שנה עם בורות הביוו מלאי הצחנה האין-סופית, התרגלו אל הריח. הביוו איננו מפריע להם זה עדין ועידנים, ולעתים, תאמין או לא, כשבור הביוו לא נמצא באזור ולא ממלא את חוש הריח שליהם. הוא אפילו חסר להם קצת....

ואנחנו, אנחנו ש��עים בדור הבוי בדור כבר כמעט אלףים שנה. התרגנו לרייה. לעיתים אפילו טוב לנו איתו. מהشيخ? תيلي תילוי של הלכות טומאה וטהרה, צרעת ומקוואות, קרבנות וירושלים? גדול עליינו!!!

בודאי. אין ספק שוכלנו רוצים את המשיח. מiad מiad רוצים. אך זה לא כל כך דחווף לנו. לפחות לא בשעתים הקרובות. לא כעת, כשהאנו מתכוננים את הנסעה לצפון הרחוק או את הטיסה החלומית שלנו לאירופה המושלגת, שתתבצע כموון רק לאחר "שלשות השבעות". טוב לנו עם מה שיש לנו כאן בארץ, עם משחיקי המחשב, הcadוג'ל והמכשירים המרצדים מולו. מה אנחנו צריכים כעת את המשיח?

ואולי בכל זאת ננסה להעמיק, להבין, לחוש, להרגיש. כי דווקא על הרגש זהה שאין לנו, אנו צריכים להתחבל באמת. כי הפקנו לכהי חושים, כהים, סומים באפילה, המשתקচים בבריכת ביוב, רק מפני שכבר שכחנו, ולא הכרנו מעולם, אף פעם, שבעה הزادת בדיקות היינו אמורים לשבות על כורשת מלכים, נשיכר הכתור בהיכל הסולטן, בארכונו של המלך. לא כאן. לא כפי שהוא נראה מעת.

רבי אלעזר הקלייר, שהיה קדוש עליון נורא- הוד, עלייו כתבו גדולי ישראל תיאורים מופלגים ביוותר, כותב בקינותו לתשעה באב, הנאמרת ב"קינות", כי חסרונו הוא יועטה- מה לי פה", "מה לידידי פה", "ואיה איווי מושב פה", "מה לך פה ומי לך פה", "זונמת ואין פה". מהרי כוונות הקלייר בקינותו?

רבי אלעזר הקליר מעמיד את כל החורבן על מילה אחת: **"פה"**. המשגיח הצדיק רבי שלמה וולבה זצ"ל מסביר שבזמן בית המקדש השכינה הייתה "פה", איתנו פה, ואין לשער עד כמה צורת כל העולם השתנתה על ידי כך. היה מקום אחד בעולם, בו היה ניכר שהగשמיות אינה מוכרכה להיות מגושמת ומרוחקת, כי הרה השכינה הקדושה מצאה לה מקום כאן בעולםנו, בתוככי כלים גשמיים לאורה, של זהב, עץ ואבן. וכשהחרב בית המקדש השכינה אינה כאן, אין לה, לשכינה, כביכול, עוד מקום איתנו פה!

"וְאַתָּה לִמְדָה עָזַבְתָּ אֶת מָקוֹם בְּתוֹרָה, בְּעֲבוֹדָה, בִּירָאָה, וְהַשְׁכִּינָה אֲינָה מוֹצָאת אַוְתָּה
כִּדְיֻלָּשָׂרוֹת עַל-יָדָךְ. וְכֵל דָּוָר שְׁלָא נְגַנֵּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בַּיּוֹם".

(רבי שלמה וולבה, עלי שור ח"ב שער שלישי).

אגדות חז"ל שהובאו בחוברת

אגדות חז"ל שהובאו בחוברת

נירון קיסר שהtag'ג'יר

عقب סיפורו של בר קמץא של הקיסר את נירון להילחם בירושלים. כשהגיע נירון לירושלים יראה כמה פעמים חיצים לאربع רוחות השמים ובכל הפעמים נפל החץ כשהוא מצביע לכיוון ירושלים. נירון הבין שהזה רמז ממשים שרצון ה' הוא להחריב את ירושלים. נירון ביקש מילד שיגיד לו פסוק אקראי מלימודיו. הילד אמר: "ונתני את נקמתי באדם ביד עמי וישראל", כלומר: לאחר שאדום (כינוי לרומא) תחריב את בית המקדש, ה' ינקום בה. נירון אמר שהוא אינו מסכים להיות שליחו של ה' להחריב את המקדש ואחר כך להיענש על כך, ולכן ערך והתג'יר. הגمرا מצינית שמצצצאיו יצא התנא הקדוש רבבי מאיר.

פגישת הקיסר אספסיאנוס ורבן יוחנן בן זכאי: תנוי ל' יבנה וחכמיה

רבן יוחנן בן זכאי ניגש למחרנה רומי וקרא אל אספסיאנוס "שלום המלך!". אספסיאנוס פירש זאת כזלזול בקיסר ואיתם על רבן יוחנן במות, אך רבן יוחנן הסביר שהוא עתיד להתמנות למלך, כיון שכתו בפסק שבית המקדש ייכבש על ידי מלך. בינו לבין הגיעו שליח מrome ובישר ששאפסיאנוס מונה לקיסר. באותו רגעים, אספסיאנוס נעל מעלה אחת אך לא הצלח לנעול את השניה, וכשניסה להוריד את הראשונה גם לא הצלח, ובקש את עצחו של רבן יוחנן. אמר לו רבן יוחנן שםועה טוביה מרחיבת את העצמות ולכך עליו למזוא אדם שני שלםראחו עצמותיו יתכווצו. העצה הועילה ואספסיאנוס הטעטל מהכמתו הרבה.

לאחר מכן הודיע אספסיאנוס שעכשו עליו לנסוע לרומי, ואם רבן יוחנן בן זכאי רוצה ממנו משחו איז שיבקש כתעת. רבן יוחנן ביקש שלא יחריב את יבנה ולא ירוג את חכמיה, שלא ירוג את שושלת הנשיאים של רבן גמליאל ורופאים שירפאו את רבבי צדוק. אספסיאנוס הסכים ובזכות זה המשיכה מסורת התורה אחרי החורבן. חולשתו של רבבי צדוק נבעה ממצוות המשך ארבעים שנה כדי שלא יחרב הבית. עקב חנינותיו למלחמה, שרפו הברוניים את מחסני התבואה. מיד התחליל רעב בירושלים שעלה בנפשות.

הצטמק גוףו עד שכל פעם שאכל היה המأكل בולט בגורנו. הרופאים של רומי ריפאו אותו על ידי השקיתו במים מעורבים בסובין, ואז במים מעורבים בסובין גסים וקמח, ואז במים מעורבים בקמח בלבד, עד שמעיו התרגלו לאכילה.

ברינוי ירושלים

לאחר שנירון ערך, שלח הקיסר את אספסיאנוס, שערך מצור על ירושלים במשך שלוש שנים. הברוניים ששלטו בעיר רצו להילחם ברומים ואילו התנאים הקדושים התנגדו לכך והפכו לעשויות שלום עם הרומים. באותה תקופה היו בירושלים עשרים ושכלו לפרטן את העיר למשר עשרים ואחת שנה, אך בשביב לא הצליחו את התנאים הקדושים להסכים לפרטן את העיר למשר עשרים ואחת שנה. מיד התחליל רעב בירושלים שעלה בנפשות.

מרתה בת ביתוס

ממדי הרעב מתוארים בסיפור על מרתה – אישה עשרה ממושחת הכהונה ב ביתוס. מרתה בת ביתוס ישבה בביתה בירושלים ושלחה את אחד ממשרתיה לכנסות לה סולת בשוק על מנת שיכין לה לחם כפי שהיא מכירה. המשרת חזר אליה ובפיו בשורה שהסולה אזהה, אך ישנו קמח חיטה נקי. היא שלחה אותו שוב. הוא שב ובישר שאף הקמח הנקי אזל, אך ישנו קמח דול יותר. עד שהוא הגיע לשוק – אף הקמח הדול אזל אך עדים היה קמח שעוריים. מרתה שלחה אותו שוב, אך גם קמח השוריים אזל. נואשת למצוא מזון, יצאה מרתה בעצמה אל השוק למצוא דבר מה לאכול. אך בהליכתה היא דרכה על גללי בהמה. מרוב גועל היא מתה.

טייטוס ונוש מיחוש מטריך

אספסיאנוס שלח את טיטוס להחריב את ירושלים. טיטוס הכנס אשה פרוצה לקודש מנת שיכין לה לחם כפי שהיא מכירה. המשרת חזר אליה ובעיו בשורה שהסולה אזהה, אך ישנו קמח חיטה נקי. היא שלחה אותו שוב. הוא שב ובישר שאף הקמח הנקי אזל, אך ישנו קמח דול יותר. עד שהוא הגיע לשוק – אף הקמח הדול אזל אך עדים היה קמח שעוריים. מרתה שלחה אותו שוב, אך גם קמח השוריים אזל. נואשת למצוא מזון, יצאה מרתה בעצמה אל השוק למצוא דבר מה לאכול. אך בהליכתה היא דרכה על גללי בהמה. מרוב גועל היא מתה.

בדרכו לרומי אימאה סערה להטיבע את ספינטו ובתגובהו התריס טיטוס כי גבורת ה' היא רק בשים. בת קול ענתה לו שיעלה ליבשה וילחם עם יתוש. כשללה ליבשה, נכנס יתוש למוחו דרך האף, וניקר בו במשך שבע שנים. הגمرا מספרת על נסינוותו להתמודד עם היותו ולאחר מכן על תיאורו וגדרו של היותו כשפתחו את ראשו של טיטוס לאחר מותו. טיטוס הותיר צוואה שיישרפו את גופתו ויפזרה בשבעת הימים, כדי שה' לא ימצא אותו להעמידו בדין.

פגישת הברוניים ורבן יוחנן בן זכאי

רבן יוחנן בן זכאי קרא לאבא סיקרא, ראש הברוניים, שהיה גם אחינו, ושאל לו עד مت ירgeo את העולם ברגע. אבא סיקרא ענה לרבן יוחנן בן זכאי שהוא לא יכול למנוע זאת כי אם יגיד דבר נגד זה הברוניים ירgeo אותו. לבסוף סיכמו השניים כי רבן יוחנן יתנהג כחולה ואבא סיקרא יניח נבלת על מיטתו כדי שייחשבו שמת וכך יוכל תלמידיו לשאת אותו אל מוחז לעיר, כביכול כדי לקוברו. כשتلמידיו ורב אליעזר ורב כיושע הגיעו לחומה, ביקשו הברוניים לזכור את רבן יוחנן בן זכאי כדי לוזדאו שהוא מת. התלמידים התנגדו ואמרו שאם הרומים יראו שכרי היהודים מתהגים לרבים זה יהיה בזיזון בפני הרומים. הברוניים התרצזו וביקשו רק לדוחוף אותו כדי לוזדאו אכן מת. שוב טענו התלמידים שהיה זה בזיזון. כך הוציאו את רבן יוחנן בן זכאי מירושלים.

אגדות חז"ל שהובאו בחוברת

אגדות חז"ל שהובאו בחוברת

חורבן העיר ביתר

הגמרה מספרת גם על חורבן ביתר. אנשי היישוב נהגו לנטווע ארדים בעת הולדת תינוק ואורן בעת הולדת תינוקת, ולעשות מהם חופה בעת החותנותם. פעם אחת נשבר יכול המרכבה של בת הקיסר שנסעה באזורה. מלוויה כrhoתו ארץ מארדי היישוב כדי לתכנן את קיימים את מצוחיהם ולכך עדייף להציגות בהם בעולם זהה וכן להיות ראש, ועונשו הוא שצוואתו מתקימת שוב ושוב – ששורפים אותו ומפזרים את אפרו בשבעת הימים.

לאחר מכן העלה אונקלוס את בלעם ושאלו את אותו שאלות. בלעם ענה שישראלי השובים, שלא יתחבר אליהם, ושנידון בשכבת זרע רותחת.

לאחר מכן העלה אונקלוס באובי, שהוא סוג של כישוף, את ישו הנוצרי ושאלו את אותן שאלות. ישו ענה שישראלי השובים, שידרשו את טובותם כי כל הנוגע בהם נוגע בלבב עינו של ה', ושנידון בצדאה רותחת כי "כל המליעג על דברי חכמים נידון בצדאה רותחת".

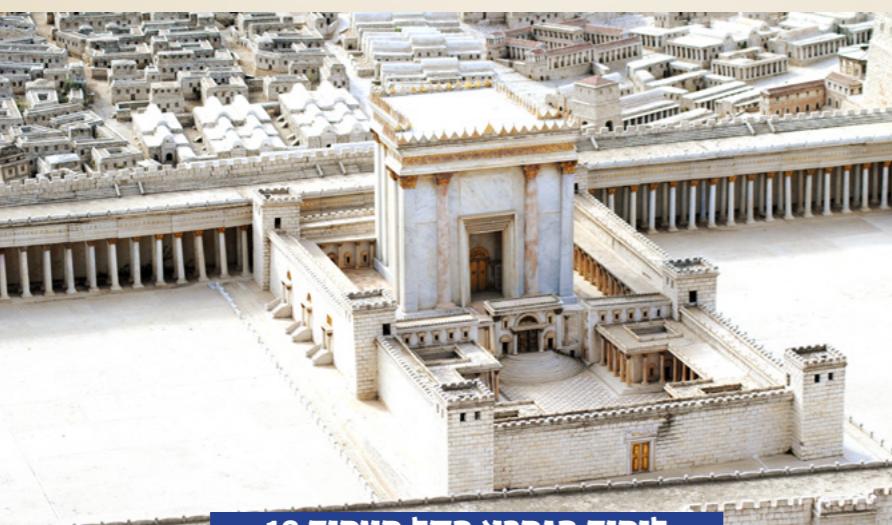
בסוף הקטע מביאה הגمرا ברייתא המסתכת את סיפורו של בר קמץ, שבשניים מחשיבים את הביווש עד כדי כך, שבגלל ביושו של בר קמץ, סייע לו ה' בהלשתנו לромאים, מה שהביא להרחבת בית המקדש.

הטרגדיה האישית של החורבן

משמעות הגمرا לסייעים פרטניים, בעלי אופי מצמרר, על ילדים שהובילו בספינה לצורך דזנות וקבעו אל הים אל המות כדי שלא יצטרכו לעבור עבירות חמורות, על אשא (המקורת ביהדות "חנה") ושבעת בניה שנהרגו בשל סירובם להשתחוות לפסל בצו הקיסר. מעשה זה מסתיים בדבריה של האם אל בנה הצער, בזו הלשון:

אמרה לו: "בני, לך ואמרו לאברהם אביכם: 'אתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות!' אף היא עלתה לגג, ונפלה ומתחה. יצתה בת קול ואמרה: 'אם הבנים שמחרה'."

עוד מסופר על התפילין הרבות שנשארו מהריגת אנשי ביתר, על ילדים שנשבו, על פדיונו של רבי ישמעאל, על שבויותם של בנו ובתו של רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול לעבדים והנסيون לזוגם זה לזה. מסופר גם על צפנת בת פניאל ביתו של הכהן גדול שהיתה יפה מאוד ובערה התעללות קשה. כך מובאים עוד סיורים מצמררים על חטאיהם של בני ישראל באותה תקופה, חטאיהם שהביאו לחורבן בית המקדש והאסונות הקשים שהגיעו באותה תקופה.

לימוד הגمرا החל מעמוד 12

חורבן הר המלך

התלמוד מספר על מנהג הבאת התרגולים לחתונה של אנשי טור מלכא (המכונה במקורות אחרים הר המלך), שהיה יישוב גדול מאד. גודוד רומיים גזל מאנשי המקום, שהיו אמרים לסמן מצל טוב לחתן וכלה, ואנשי טור מלכא הכו את הגודוד. גודוד החילונים שלח להודיע לקיסר כי אנשי המקום מרדדו בו.

בתגובה, עלה הקיסר על העיר יחד עם כוחות גדולים כדי להכינע את המקום, אך הם נעצרו בידי גיבור מקומי בשם "בר דרומה", שהביס את הרומים. הקיסר הניח את כתרו על הארץ לאות אבל ופונה לאלווקים באמירה: אדון העולם כלו, אם נוח לך, אל תמסור אותי ואת מלכותי לידי אדם אחד.

באותה העת אמר בר דרומה כי אין לו צורך בעזרתו של אלוקים במלחמה. בר דרומה הילך באוותה העת לעשות את צרכיו, ובודוק באאותו זמן הכיש אוטו נחש והרגנו. הקיסר שראה את הנס שנעשה לו מחליט לעזוב את העיר ולשוב לבתו. יהודי העיר שראו זאת החלו לcharg בacaktלה ושתיה לאור נרות רבים. הקיסר, שכבר הספיק להרחק, ראה את אור הנרות והחשיב זאת לזלזול ובעקבות כך הוא שב לעיר, הרג בה והחריבה. בגמרה מובא שכצבא שהחריב את העיר היו שלוש מאות אלף חיילים נושאי חרבות. כמו כן מובא בתלמוד שטור מלכא היה מקום כה גדול שבזמן שחילוני המלך הרגו בצד אחד של העיר, אנשים מצדיה השני של העיר עדין המשיכו בחגיגות ללא שידعوا מה קורה בצדו الآخر. המדרש מתאר גם את צדיקותם של אנשי כפר סכניא של מצרים.

אגדות הגאולה ובוא המשיח

המשיח בשער רומי

ח"ל מספרים על רבינו יהושע בן לוי שפגש את אליהו הנביא ושאליו הICON ימצא את המשיח. ענה לו: "בשער רומי, בין ענפים סובלי חולאים". המשיח, לפי תיאור זה, אינו מלך עיטור הדר – אלא אדם ענו, נושא סבל, שמהזה עצמו עם כabsם של ישראל בגלות. כל פצעיו חbosים והוא מחליף תחובשותיו אחות אחות – "שמעא יקראו אותו", ויהיה מוכן לבוא מיד.

אך כששאלו מתי יבוא – ענה המשיח: "היום" ורבינו יהושע התאכזב כשהלא בא. אך הסביר לו אליהו שכונתו לפסוק: "היום – אם בקלו תשמעו."

חזון הגאולה – בנין ירושלים ותחיית המתים

הגמרה עוסקת גם בתחיית המתים – מי יזכה לה ומתי תתרחש. היא מביאה את מעשה רבינו חייא שעסיק בלימוד עם ילדיו – ועתיד לדורם אותם לתחייה בעצמו, מתוך לימוד התורה. כמו כן היא מביאה תיאורים נbowאים מן הפסוקים של נבניאו ישראל, ובפרט מספר ישעיהו ויזקאל, העוסקים בבניין ירושלים, בתחייה לאומיות ורוחנית, ובמיעדו של המשיח כמלך וכתלמיד חכם עליון.

בדפים האחרונים של מסכת סנהדרין (צד-קד),anno פוגשים באוסף אגדות שכחטו חז"ל, הנוגעות לאחריות הימים, לימות המשיח, לגאולה העתידה ולדריכים הרוחניות וההיסטוריה שיביאו לה. אגדות אלו, שהזרות במדרשי פסוקים, באמירות נbowיות ובתיאורים רבים ממשמעות – עוסקות בצייפה לגאולה, במאפייני דור אחריות הימים, בכוון של משיח בן דוד, ובשאלות עמוקות בדבר סדרי ההשגחה והנהגת ה' לקראת קץ הימים.

הגמרה במושגים כמו "אחיישה" ו"בעטה" – האם הגאולה תבוא ממהרת בזכות מעשיהם של ישראל, או רק בזמן הקבוע. היא מתארת את דור הגאולה כדור ירוד מבחינה מוסרית ורוחנית, ומthon מיציאות קשה זו תצמץ דوكא התקווה הגדולה.

דור שבילו חייב ודור שבילו זכאי

המשנה מלמדת שהמשיח יבוא או בדור שבילו זכאי או בדור שבילו חייב. הגمرا מסבירה שבדור שבילו חייב – הגאולה באה מכורה, מתוך סבל, גדרות ויסורים – עד שתתגלה גאולת ה' גם למי שאין ראיים לה.

אין בן דוד בא עד שיתהייאשו מהגאולה

ח"ל מעברים רעיון عمוק: הגאולה לא תבוא כל עוד אנו קובעים לה מועדים או סומכים על אדם זה או אחר שיוביל אותה. "אין בן דוד בא עד שיתהייאשו מן הגאולה", אומר – עד שאנשי הדור יビינו שאין בכוחبشر דם להביא ישועה, אלא רק יד ה' – ועד תבוא הגאולה האמיתית.

מתי יגיע משיח?

ח"ל מתארים התלבטות בין החכמים לגבי מועד הגאולה. רבוי אלעזר אומר שהגאולה תלויה בתשובה, ואילו רבינו יהושע אומר: "אם אין עושין תשובה – אין נגליין".

סימני אחריות הימים

הגמרה מוסרת שורה ארוכה של תוכנות שיופיעו את דורו של המשיח: חוצפה תישגה, יוקר יאמיר, מלכות תהפרק למיניות, ואין תוכחה. בתוי מדרשאות יהפכו לדזנות, תלמידי חכמים יתמעטו, הצעיריים ילבינו פני זקנים, בני בית יקומו באבותיהם, אויביו איש אנשי ביתו.

רבוי אומר: אין לך קץ מגולה מזה – שנאמר 'אתם Hari ישראל ענפכם תחנו ופריכם תשאו לעמי ישראל –

באותה דור לא יהיה למי להישען – אלא על אבינו شبשים. בתוך ההידדרות הדאת – תצמץ הישועה.

השלכת הביטחון בבני אדם

בכמה מקומות מבארת הגمرا שהגאולה אינה בא על ידי עזרה אנושית או כוח צבאי, אלא באמונה מוחלטת בה – "אל תבטחו בנדיבים, בגין אדם שאין לו תשועה" – ומדגישה שהמשיח בא "בהיסח הדעת".

שנובה בקרוב לבייאת המשיח!

לימוד הגمرا החל מעמוד 12

בכדי להשתבח בערים על מעשי הגבורה שעשו בבית המקדש. **אייבא דאכטוי** - יש שדרשו את ה_ticks' קבריטים' כתיכתיה, והיינו קברים מפיש, **דאפלו** - **מיינ' דטנטוונן** - מתמונן של ישראל שהייתה קבר ומוסתר, **אייגז'יניא דהון** -

נתגלה להם. פניה, אמר רבי פנחים בן ארובה, אני הויי בין גדרין וחשוב רומי,

בכונתו מפליג בספינה, שפָּרְעֹה עֲלֹויִין נַחֲשׁוֹן - רוח סערה שְׂבִיבָם ואימה
קְטוּבֵנוּ, אמר טיטוס הרשות פְּדוּדָה אָנִי, שְׁאַלְתָּהֶם שְׁלֵי יִשְׂרָאֵל אָלוֹ, אין
גָּבוֹרָתוֹ אֲלֹא בְּפִים. והראיה, שבא פרעה, טבְּנֵו בְּפִים של ים סוף, ובא
סִיפְרָא, טבְּנֵו בְּפִים של נחל קישון, ולכן אף הוא עוזב עד'icut, ורוצה
קְטוּבֵנוּ בְּפִים, אם גָּבוֹר הוּא, יַעֲזֵב לִקְבָּשָׁה, וַיַּעֲשֵׂה עַמִּי שֵׁם מְרֻחָה,
ונראה מי ניצח.

8 יצאה בת קוז מהמשמים, ואבירהה יוז, רשען גו רישען, גו גנו שע אש
הרשביעי, בריה סקיה יוש לי בנטקמי, ויתולש שטה, אפאי קורי לה בריבעה
סקיה - מרוע נקאה היתוש ריריה קלה, משם דבעטנאנא אוית לה - שיש לה פה

⑨ אונקלוס בר קוזנוקס, בר אקתייה דטיטוֹס טעה - היה בן אחותו של טיטוס, בני אנטינור - ורצת להתגיר, אז, אספוקה ליטיטוֹס גאנז'א - הלה העלה את טיטוס באוב, ואמר זיה - של אונקלוס את טיטוס, מאן חשב ביהווא עטמא - מי חשוב בעולם הבא. אמר זיה - ענה לו טיטוס, יישראאל. חזור אונקלוס ושאל את טיטוס, מהו? אידבקוקי ביהו - האם כדי לדרכך בהם, ולהתגיר, אמר זיה טיטוס, לא תוכל לעמוד בכך, שכן מילויו נפרישן - מצותיהם מרובות, ונא ממציאות קומפנייה - ולא תוכל לקייםם. אלא זאת יום היו מבאים אלו נפה, ופחו בפייה - והיו ודפקים לפניו. נפה נבר, רישא - ותיעשה בראש, ריברב (להלן ט) ?הו צויר קראש גו, והינו שפכ' הפיכר ?ישראאל - העושה צרות לישראל נפשה לראש-יך. אמר זיה - של אונקלוס את טיטוס, דיביגא דיהווא גברא, גמא - מה דין של אותו אדם, קלומר מה עונשן. אמר זיה טיטוס לאונקלוס טיטוס כך, ושתק היותו מחת קול דפיקות הקורנס, פאנז ואלה - לאחר להכין את האוכל, ומפקנאנ לית זה - ואנן לה פתח להוציא הרעוי, עלה ניבשנה, ותעשרה עטפה מלחמה, ונראה מי ינצח. עלה טיטוס לינבשנה, בא ותוש, וגבעם בחומטן - באפו, זנקר במוֹז שבע שנים. יומא חד, תהה קא קורי אבקא דבי נפקא - יום אחד, עבר טיטוס לפני פתח של בית נפחם, רשם היותו את כל ארזתקא - קול דפיקות הקורנס, שהיה הנוף דופק בו, ואישתיק - ופסק היitious מלוקר במוחו. אמר טיטוס, איבא נפקנאנ - יש לי תקנה ודרכן כיצד להפסיק את ניקורו של היותו. כל יומא פמיינו נפקא - בכל יום היו מביאים אלו נפה, ופחו בפייה - והיו ודפקים לפניו. נפה נבר, ריבוב זיה - נתן טיטוס בשכו ארבע זוז, וונפה ישראל לא שלם מאומה, ואמר זיה מיטפיח - דיין בשכו זה דקא קווות בפנאנ - שאתה רואה את שונך מצעריב. עד תקצין יומין עבד הבוי - במשך שלושים יום עשה טיטוס כך, ושתק היותו מחת קול דפיקות הקורנס, פאנז ואלה - לאחר

מספרת הש"ס עם הופפות

הנתקה דש.
וְיִמְרָא מִזְמָרָת
קַעַל מִקְמָמָת
בְּפָנֵיכֶם.

סְפִילָגָן
סְפִילַיאַר
סְגָנָן
סְלָמָן
סְאַקְוּטָן
סְפִיטָה

הניזקין פרק חמישי ג

אַיִבָּרָא מְלֵכָא אֲתָה, דָּאַי לְאוֹ מְלֵכָא אֲתָה, לֹא
מִמִּקְרָא רֹוְשָׁלִם בְּיִדָּה, דְּכַתִּיב ^(א) וְהַלְבָנוֹן
בְּאֶדֶר יְפֻלָּה, וְאַזְנָן אַדְרִי אֶלְאָ מְלָה, דְּכַתִּיב
^(ב) וְהַיִה אַדְרִי כְּמַנוּגָה, וְאַזְנָן לְבָנוֹן אֶלְאָ
בֵּית הַמִּזְבֵּחַ שְׁנָאוֹר ^(ג) בְּבָרֶר בְּבוֹזָה בְּהָ

קסס מילון, סודיען).

ולא שבקנן. אמר זיה, אין חכמת של ובש
וירקון כרוד עלייה, לא היו שוכרים את
החברית בשבייל דרכון; אישתוך, קרי עלייה רב
יוספה, ואיתמאת רבו ערבא, מושב חברומ
לען טומם נזם
לען טומם נזם
לען טומם נזם
לען טומם נזם

קְדַמְלָפִים אֶחָד וְדֹעַתָּם סְכָלֵל, אִבְעִי לְיהָ לְמַיְמָר לְיהָ.
שְׁקָלִין נָצְבָא וְשָׁקְלִין לְיהָ לְרוּקָן וְקָטְלִין
וְבָא בְּרוּכָה צְבָא יְלָהָ מְרוּמָה אֲמָרָה לְבָא
וְבָא אַדְרָבוֹ אַחֲרָיו וְבָא בְּרוּכָה צְבָא יְלָהָ מְרוּמָה אֲמָרָה לְבָא

בראשון עלה אביו ברוניסלאו ליטו ווינשטיין, והוא אמר כי הנחוי חישבי דרומי לאותובך בראשא. היה אז למסיימיה לאחרינו לא עיל, בעא למשפליה לארד האני אמר ליה לא חצטער שמוועה טוביה אהיא לך.

ב' וְמַאֲכָר דִּתְחִיכָּתוֹ בּוּלִי הָאֵי, עַד הַאִידִינָה אֲמֹא לָאָזֶן;

ליה, ולא אמר לך; אמר ליה, אין נמי אמר לך. אמר עינש אחירנא משדרנא, אלא בעי מינאי מידי דאתן לך; והחכמיה, ישוישלה דרבנן גמליאל, ואסוקה דספנין להה רב יונתן ואבוחמא ברבי ינברא, אמשיר ברברום אהנו;

וְלֹמַר לְהִשְׁבְּקָנָה הָרָא וּמְנָא. וְהָא סָכָר, דְּלָמָא
וְהָאֶלְהָ פָּרָה נָמָן? אֲחֵי אַסְפָּתָא דְּמָסִין לָהּ לְרַבִּי

צורך פיעעה בורותא פורתא. אול שדרה למתומים הרישע. קמיה מאשקלינה מיא ופרארי, קמיה מיא וספוקא. למחר רוחם מיענה בורותא פורתא. וזה מטימות הרישע, שחירף וגירף בפלבי צור חסינו בו.

פְּשׁוֹת וָזֶה בַּיְדָו וְגַנְבָּנָם לְכִיתְ קְרֵשִׁי הַקְּדָשִׁים . וְהַצִּיע סְפִּרְתָּה גַּם מִפְּנֵי וְגַם מִבְּנֵי אֲמָת הַפְּרוֹבָרָה גַּם מִיְּזָה וְגַם מִבְּנֵי הַבָּרָא

ישאגו צוריך בקרוב מוערך, שמו אותומם אוותה. אבל
וקשה, שאקה שופע ניאצו גינדפו של אווח ריש ושו

וְיֵהּ מִי כָּמֹוכָה בַּאֲלִים. כִּי עֲשָׂה, נִפְלֵאת הַפְּרוֹכֶת וּשְׁעָרָת חַנּוּ בָּהּ, וַחֲשִׂיבָן בְּסִפְרָיה לְלִדְךָ לְהַשְׁתָּבֵחַ בָּעוֹרָה, שְׁנָאָמָר בְּלִיכָּבוּ וַיִּשְׁתַּחַזְבּוּ בָּעִיר אֲשֶׁר בְּן עַשְׂיוֹן אֶל תִּקְרֵי קְבּוֹרָה
אַתְּבָחָן, אֲבָא דָמָרָנוּ קְבּוֹרָם מִפְשָׁת דָּאֵלָנוּ גִּילִי דָּמָאָטָן.

ו אמר במדומה אני שאליהם של אלו אין גבורתו
בעםם אף הוא עומד על לטבניע בעמי אם גיבורו
על שורר ל' הוישו בו הוויא גוב ניל' וויא הוויא הרה

ה בריה קלה, רפעילא את לה ומפקנא לית לה. עלה לה
ויש ונכנס בחטמו, ונקר במוhow שבע שנים. יומא חד הוה

וישתיק. אמר, איבא הנקחה: כל יומא מיתר נפחה ומוחה
זה מפטירך דכא חווות בסנאך: עד חלתן יומין עבר ה' כי
ס' בן ערוכה. אני התייחס בין גודלי רומי, ובכשפת פצעו את

במוניטורא פנא, בנוול **בן שוחה** מישקל **שני ליטרין.** אמר כי הוה קא מיטת, אמר להו, לך ליליה לההו גברא ולברא.

בגנדיין אמר ליה, פאן חשב בהרואה עלמא: אמר ליה,
בפישן ולא מצית לקוינינגו, ויל איפרי ברכו בהרואה עלמא: אמר ליה, דיניה רה
כל הפיצר לישראל נעשה ראשו: אמר ליה, דיניה רה

הניזוקין פרק חמישי ניתין

ג'ז. [ב]

מחיבש ומגדיל כאשר שמים אותו קרוב לאש, ושבבת גרע דקה מן ה' האור - נכנת ונבלעת בבור, אך אינה מגלהת, ויש עצה לבדוק האם אכן היה במטה שכבת זרע, או לא, בדקו ומצעאו בדבוריו - בדקו בדבריו ומצעאו שאין זה שכבת זרע, כי אם לוון של ביצה המליד באש, וקבייאו והראם השראה לגורש את אששו ללא חשלום כתובחה **קנית דין**, והקלתו והגבותו כתובותה מפטעו - וכבריחו והשלם לה את כתובתה.

אמר זיה אבניא זורב יוסוף, ומאהר דהו צדיקים פוזי קאי - היה והוא אנשי כפר סכניא כל כך צדיקים כי מאיר טענא אינענש - מודע לנו שנחרב כפר סכניא, אמר זיה - השיב לו רבי יוסף, משומך דלא איזבוז עלי ורועלזים - שלא התאבל על חובבן ירושלים, דתאבי בישעה (טו) ע"ש' מהו אה ורועלזים וגילו בח בלא אורה, שיושו את הא פושען בלא דמתא אגאלים עאלען ארל כלו טעניא מוקאלין עליה לא טרנו לשונין כי אם להחרב

ה **הגמרא מספרת על חורבן העיר ביתר, ובמהר את מה שאמור רבי יוחנן (עמ' ๑): אֲשֶׁר דָּרַפֵּק קָרְבִּי תִּתְּרַ - בוגל מעשה שאירע בדורון של מרכבה נשים, נהרבה העיר ביתר, דָּקָו נְחִיאָו - שהיו אנשי ביתר נהגים, פִּי תְּנָה מותג'יר נונקָא - שכאשר היה נולד להם תינוק זכר, שְׂתָלִי אַרְזָא - היו שותלים עץ אroe, ואילו כאשר היה נולדה נונקָא - תינוקת נקבה, שְׂתָלִי תְּרִיבָא - היו נישאים בני העיר זה לזו, קְיַצְיָא הָזֶה - היו קווצצים אילנות אלו, עַבְדוּ נְנָא - והיו עושים מהם חופה.**

יומא חד בנה לא **שְׁקָא בְּרִיתָה דְּקִיבָּר** - יום אחד עברה בתו של הקיסר בעיר ביתר, א�בר **שְׁקָא דְּרִיבָּקָה** - ונשבר דופן מרכבת הנשים אשר לה, הילכו עבריה **אַרְזָא וְעַיְלָה** - וקצתו עץ אויש שטלת יהודית בלילה שבו והביבאו לה, בכרי לחתנו את דופן המרכבת. אתחז נסוך עלייהו מוחנהו - באו היהודים.

פניא, רבו אלענור קאנדוא אומער, שען גאנזים יש בעקבות ידים - במקומות הנקרה בעקבות ידים, נחל אחד מושך את מימייו איזיך - לצד אחד, ונחל אחד מושך את מימייו איזיך - לצד שני, וכאשר נהרגו אנשי ביתר ונשפרק דםם, נפל דםם לנחלים אלו ושינויו חקפים שהוו בנחלים שעז בזקקים פום ואחד דם - שני שליש מים, ושליש אחד של דם מרוב דם אנשי העיר שנשפרק אליהם.

כדי שייאמינו העולם לדבר זה, ואמרו שבודואדי דעתם נזקירה עמה מומן החופה...eca. א'שיה
 נזהה בלה מרושה ואינו חייב לשלם לה את כבורהה כمبرואר בסוטה (מ'). ורואה כחוותה (ע').
 כב. א'ע' שמצוואב ובנו שבאו אל גערה המאורסה בירם הכהיפורי, שוה ודאי מנכירות הגודלות,
 מכל מקום מה שלא היה בינוים רק עבריה זו, שהרי מיד כששלום חזר השער למוקמו, מוכחה
 שהוא צדיקים. וכן יש להוכיח שהרי צדיקים, יהמשמה באדם שנתן עמי עינוי באשרו וור, שציו
 לאסוטם בעדי רוגע לא עדי טוואה או סתימה, ולא תלו שמא קרי בעלמא האור, משום שהוא
 צדיקים ואין תלותם בדין. מהרש"א (ס"ה ד"ה מ"ה). כג. מהר"ש נ"א (ח"ט ד"ס טיקון) עפ"י דברי
 הנביאים (אס' כ). כד. ר' דש"ג (יש' קמץ). ונראה לשון המדרש (ולכי' ג' 2) 'שמונים אף תוקע
 קרנות יין צין על ביתך'.

היו בו שיטים ריבוא עיריות, ואל תחתה על כך, לפि שארץ הארץ בבח-
- ארץ ישראל נקראה הארץ הארץ (וילט 6 מ), על שם שחוכנותה עצבי, פה
עצבי זה אין עשו מהוויק את בשרו. - כמו שהזביה אין עשו בגודל כל בשרו,
ומשהופשת מנו עשו שבין יכלים לחזרה ולכחות את כל גוףו על ידי
עשו, אך אף הארץ ישרדא, בזונן שישראל וושבעון עצה, רוזחא - הרי היא
מרוחות, ווש בה מקום לרבה אנים, ובזונן שאין ישראל וושבעון עצה,
ונמדא - הרי בא מקובצת, ואין מוגן להרבה גושים לנו בה.

רב פָּנִימוֹן בֶּן חֲקֵיכָה, וְרַב הַזָּגָה בֶּן חַיָּא, וְרַב הַזָּגָה בֶּן מִצְבָּה, וְרַב גַּבְעָן בֶּן חַדְדָּה - הָיו יוֹשְׁבִים יְהוּדִים, וְאַמְרוּ, אֵי אַיָּא דְשָׁמֵיעַ לֵיהֶ מִיְתָא פָּפֶרֶר כְּבָעָן אֲשֶׁר מְצֻרוּם - אָם יְשִׁימַ שְׁמָעַ אָדוֹת אֲנָשִׁי כְּפָר סְכִינָא לְמִצְרָם, אָם אֲנָשִׁים צְדָקוֹת הָיו או רְשִׁיעָם, לְמִצְרָא - שְׁיאָמָה, תְּחִתָּה סְדָד פְּנִימֵי יְהוָה - אַמְרָה מִשְׁנֶה בְּאַמְרָה אַבְּרָהָם, מִאֲשֶׁר בָּרָבָר בְּרָבָר

הנשׁוּבָרִי בְּבֵבֶלְתַּי, וְהַשִּׁיאוֹם נִזְעָמָן, וְפָרָאָס נִזְעָמָן, וְבְּבֵבֶלְתַּי, אֲמָרָה לְהַארוֹת, בְּבֵבֶלְתַּי מִפְּרָחָה, אֲלֹתְנִינְבָּרְבִּי, לְפִי שָׂאִין לְיִגְתְּבָחָה מִפְּרָחָה, וְאֲסֹרָה אַנְיָלְרִי, וְלֹא גְּנַעַתְהָה הַאֲרוֹס עַד יָמָמוֹתָן, וּבְשִׁמְתַּתְהָה הַאֲרוֹס אֲמָרָה לְקַדְשָׁה הַאֲרוֹסָה, סִירְדוֹלְרִי אֲדָם נִזְעָמָן שְׁפָטָט - זָלוֹל נִזְעָמָן וְלֹא חַחְשִׁיבָו, אַלְאַתְגַּבְרָעַלְיוֹ, יוֹתַר טַמָּה שָׁולָו יְזָקָה בְּיצָרוֹ, בְּמַעֲשָׂה אַשְׁתַּפְּטִיפָּה. בְּשִׁלְשָׂה דָּבְרִים הִיה נִסְיוֹן שֶׁאֲרוֹס דָּה גָּדוֹל יותר מַנִּסְיוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף: א. דָּאיְיוֹן בְּיַזְפָּה לֹא חֻנָּה אַלְאָ חֶדָּא שְׁעַפָּא - הנְּסִינָה של יוֹסֵף לְאֵהוֹת אֶלְעָשָׂה אַחֲת, וְהַאֲיָלְבָל וּמְפָא וּזְיָקָא - וְאֲרוֹס דָּה נִתְנַסֵּה וְהַתְגַּבֵּר עַל יְצָרוֹ כָּל יָמָי וַיּוּמָם. ב. וְאַלְיָוְן יְזָקָה אַלְאָ בְּמַעְמָא מִפְּרָחָה - לֹא שְׁכָב עִם

אשת פוטיפר במתה אחת, **וְהִיא בָּקָרָא מֵתָה** - ואروس זה שכב עם אروسתו במתה אחת, ולא נגע בה. ג. **וְאַיְלֹן לְגֻבֵּי יוֹקֵף אֶשְׁתַּפְטִיר** **לֹא אֲשָׁתָּו הַיְתָה,** **וְהִיא אֲשָׁתָּו** - וายלו כאן אروسתו היה, והיה לו שיקות עמה, ובכל זאת לא נגע בה.ⁱⁱⁱ

פרק א'יך – אחר זאפר, מישעה בעריך סכニア, עטפדו ארכשיים מודיזיט יש
של תבואה בשווי דינר, והיה שובע לפיה שהתבואה היהת בזול, ולפתע נחפר
השער מודיזיא אחת – נתקירה התבואה ומכו רוק שלשים ותשע מודיזיט בדינר,
ובדקו אנשי כפר סכניה מודוע לנושו ממשים בהתקירות התבואה, ווצאו אב
ובנו שאבו על גנבה מאזרקה ביום רבporim, ובחבאים עיבית דין ופסקות,
וחורק השער קנטקומו והוללה התבואה ושוב יכלו לקנות ארבעים מודיזיט של
חיטים בדינר.

שְׁמַחַת אָנֹרֶךְ – נ-אוֹרֶךְ קָפָא – בְּגִוְעָן סְמָנָא קָפָא קָסָר, שְׁמַחַת אָנֹרֶךְ
בְּאָשְׁתָׁהּ ? קְרֵבָה – שְׁרֵצָה לְגֹרֶשׁ אֶת אֲשֶׁר, וְקִיּוֹתָה תְּלִבְשָׂתְהָ רְבוֹבָה – וְהַסּוּסָם
שְׁתַחְתִּיבָה לְתַחְתָּה לְאֲשֶׁר, וְקִיּוֹתָה יְגֻשָּׂה הַיְהָ סְכוּסָם גָּדוֹלָה, וְלֹא רְצָה לְשָׁלָם
לְהָ, פָּה עֲשָׂה, הַלְּךָ וּוֹיָמָן אֶת שָׁוֹשָׁבִינָיו – הַזָּמָן אֶת חֲבָרוּי הַקְּרוּבִים,²
וְאַלְכְּלָזְן וְדַשְׁקָן, שִׁירְגָּן בִּין, וְהַשְּׁבָרְגָּן עַל יְמִיחָה אַחֲתָה יְחִיד אֲשֶׁר, הַבְּיאָ
לְזָנוֹן בְּגַזְחָה – הַחָלֵק הַחִיצוֹן שֶׁל הַבְּצִיאָה, שַׁהְוָה דּוֹמָה בְּמַרְאָה לְשַׁכְּבָתָה זָרָע,
וְחַטְיִיךְ בְּגַנְגִּין כִּדְיַו הַחֲזִיאָ קָול שְׁבָאוֹ עַל אֲשֶׁר, וְקַעַמְלִיךְ לְזָנוֹן גְּדִירָם שִׁירָאוֹ
אֲוֹתָם שְׁוּכוֹבִים עַם אֲשֶׁר בְּמַתָּה אַחֲתָה, וּבָאָבִיָּה דִין וּטֹעַן שְׁרוֹצָה לְגֹרֶשׁ אֶת
אֲשֶׁר שָׁוֹתָה עַם קְרוּבָיו, וְאַינוֹ מְחַרְבֵּב בְּאַפְוֹן דָה לִימַן לְהָ אֶת כְּמֻכְתָּה.³
קִיָּה שָׁם – [כְּבִיתִ הַדִּין] נְזָנוֹן אָסָד, מְפַטְּמָרִי שְׁפָאִי תְּזָכוֹן, וּבְבָאָגָן בּוֹטָא
שָׁמָן, אָמֵר לְהָן, בְּגַם בְּגַעֲלָנִי מְשָׁמְרָנִי תְּזָכוֹן, וְבָאָגָן בּוֹטָד מִן הַאֲרָר –

את בר קמץא, והחרב את בתו ושרף את חיקלו; אַתְּנִינְנָא אַתְּרִנְגְּוֹתָא מֵרִיב טוֹ מַלְכָא: דָּרוֹנוֹ נְהִיגָּן
בי' הוּ מִפְקִיד תְּהִנָּא וּכְלָתָא, מִפְקִיד תְּרִנְגּוֹלָא וּתְרִנְגּוֹלָה, כְּלָמוֹת, פָּרוֹ וּרְבוֹ בְּתְרִנְגּוֹלִים. יוֹמָא חֶד הַהָ
קָא חֶלֶף גִּנְגָּרָא דָּרוֹמָא, שְׁקָלְנִיּוֹ מִיְּחוֹה, בְּלֹעֲלִיוֹתָו מִחוֹנָהוּ. אַתָּה אָמָרוּ לְהָ לְקִיסְרַ מְרוֹדוֹ בְּקַדְחָרָא
אַתָּה עַלְיוֹהָי. הַהָ בָּהוּ הַהָ אֶבֶן דָּרוֹמָא דְּרִתָּה קִפְצִין מִילָּא וּקְטִילָּה, שְׁקָלָה קִסְרַ לְתָאָגָה וְאַוְתָּהָ
אָרְאָעָא, אָמָרָ, רִיבְוִינָה דְּעַלְמָא בּוּלִיה, אֵי נִיחָא לְךָ, לֹא הַמְּסֻרָה לְהַהָא גִּנְגָּרָא לְדִקְדִּיה וְלְמִלְבּוֹתָה בְּבִירָה
דָּרְדָּרְגָּרָא. אַכְשָׁלָה פּוֹמִיה לְבָרְ דָּרוֹמָא, וְאָמָרָ בְּכָלָא אַתָּה אַלְהִים וְגַחֲנָנוּ וְלֹא תָאַלְהִים בְּצָבָאותָנוּ.
דָּרְדָּרְגָּרָא, דָּרְדָּרְגָּרָא מִתְּמָנוֹתָה, עַל לְבִית הַכְּבָסָה אֶתְאָ דָרְקָנוֹ שְׁמִיטָה לְכְרִישָׂה וְנָחָנָה.
אָמָרָ, הַוָּאיל אַוְתָּרְחִישָׂ לִי נִסְאָ, הָא וּמְנָא אַישְׁכְּבִינוּהוּ, שְׁבִקְיִתוּ וְאֹולָן, אַזְּדִקָּו וְאָכְלָו וְשָׁהָו, וְאַדְלִיקָו שְׁרִינוּ
עַד דְּאִתְחִוָּי בְּלִיּוֹא דְּנוֹשְׁפָנָה בְּרַחְוֹק מַוְלָּא. אָמָרָ, מִיחְדָּא קָא חָדוֹ בְּיַהְוָדָא. הַדָּרָא גַּלְיָהָא. אָמָרָ ר'
אָסִי, תְּלַתָּה קָאָה אַלְפִי שְׁלֵפִי סִיפָּא עִילּוֹ לְטוֹרָ מְלָכָה. וּמְטוֹלָה תְּלַתָּה יוֹמָי וְתְּלַתָּה לְלִוּוֹתָא. וּבְקָדְחָקָסָא

הלווי וחויניג ולא הוא זכרי העין הבני. י' בכל אדרני ולא חמל את כל נאות יעקב, כי אתה רבנן רבי זיהנן, אלו ששים רבו עיריות שהיו לו לראי הפלך בהר הפלך, ר' אמר רב זיהונה אמר רב אפי, ששים רבו עיריות היה לו לראי הפלך בהר הפלך, וכל אחת ואחת היה בה ביזנטיא מצרים, חוץ משלש שהיו בהן בבלים ביזנטיא מצרים. אלו הן, כפר בש, כפר שחילים, כפר דרכרא, כפר בראש, ולא הabi בירא לאישפיא; כפר שחילים, שהיתה פרנסתו בין שחילים; כפר דרכרא, אמר רב זיהנן, שהו שותהנן וולדות זרים תחלה, ווולדות נקבה באחרונה ופוקות. אמר עללא, לדידי חוי לי מההוא אתרא, ואפילו שטין ריבונתא קני לא מוחיק, אמר להה הווא מינא לרבי חנינא, שקורין שקרתו אמר לרלה, י' אין אצבי ברב בה, מה אצבי זה אין עורי מוחיק את בשוש, אף ארין ישראל, בזונ שישייבן עללה רוחה, וכומון שאין יושבון עללה גמדא. רב מניעמי כר הילקיה ורב תלquia בר טוביה ורב הניא בר חייא היה יתבי נבי תדרי, אמר, אי איכא דשםיע להה מלטה מקבר סכニア של מצרים למאה. פתח חד מיעיריו ואמר, מעשה בארים וארכוס שנשבו לבין הגוים והשווים זה לוה אמרה לו, בבקשה מפה, אל תעגע בי, שאין לי בחובה מפה, ולא גגע בה עד יום מותנו, ובשנות, אמרה לנו, סיירו להה שפטט בעצרו יותר מיטוף, דאיilo בזופף לא תהה אלא חרוא שעתה, והאי כל יומא ויוםא; ואילו יוסק לאו בהדרא מפה, והאי בחרדא מטה; איילו יוסק לאו אשთה, והאי אשתא, פתח אידך ואמר, מעשה ועבודו ארכעים מודיות ברנייה, נחפר השער מודיא אחת, וברקו וטנאו אב ובנו שבאו על גננהה מאורה ביום הכהורות, והבאום לבית דין וסקולם, ותור השער למוקומו. פתח אידך ואמר, מעשה באדם אחד שטן עניינו באשתו לנרגשה, והיתה חתובתה מרובה. מה עשה, הילך וויפן את ישיבניו והאכלו והשכו, שיכרנו והשכין על מיטה אחת, ומיכא לובן ביצה והטיל בינוין, והעפיד לנו ערדים ובא לבית דין היה שם זון אחד מתלמי שמאן הנקן ונכאה בן בוטא שמוא, אמר להן, לך מקובלי משמאן הנקן, לובן ביצה סולד מן האור, ושכבה ורע דוחה מן האור, ברקו ומיצאו דרכרי, והביאו לה בית דין והלקחו והנבוחו בתובחה ממנה. אמר לה אבוי לרבי יוסף, ומאמר דהו עדריקים قولוי האי, Mai טעמא אעננווש. אמר לה, י' מושם דלא איאבול על ורושלים דרכרא י' שמחו את רושלים גינלו בה כל ארבעת,

שיש אורה פ' שושן כל הפתאונים עליה: **אשכנז וריסטוק פירוב ברטה רחוה מתייד ינכא** (ט) שהלי ארוא, יונקתה שתלי תורניתא, וכי הו מינסבי, קוצי לוה ועכבר ^ו גננא. יומא חד הוה קא חלפא ברמתה דקסטר, אתابر שקא דקסטר, קצז ארא ויעילו לה, אתו נפל עלייהו מהונגו, אתו אמרו ליה לקיסר, מרדו בך יחוואי. אטה עלייהו. ^ו צדע בעחרי אף בל קרן ישראלי, אמר רבינו זעיר אמר רבינו רבי יוחנן, אלו שמוננס [אללה] קרני מלכיה שנגנסו לכרכ' בירר בשעה שלCKERה, והרגנו בה אנשים ונשים וטף, עד שהליך דפין ונפל לם הדרולן, שמא תאמיר קרובה הרחה, רחואה הרחה מיל. פניא. רבינו אליעזר הדרול אמר, שני נחלים יש בבקעת דים, אחד מושך ואחד מושך אלך, ושערו חכמים שני חקלים מים ואחד דם. במתניתא הגא, שבע שנים בצחו אומות העולם אה פרמיהו מדמן של ישאל בלא זבל אמר

שעליהם לא חוסס ולא לחל את שמו, אפקודו ימיקטלה - הוציאו מהריה החזיאו מהריה והרגו. אתיקודו לאיךך - הביאו את הבן הרבי, אפרקדו ז'ה, פלח עבדו לשבודת בוגבם, אפרקדו ז'ה לא עבדו, לפי שבות ב תורה סימן לא יא תשתכח ז' אל אחר, אפקודו וקפלוזו - הוציאו והרגו. אתיקודו ז' איזיך - הביאו את הבן החמייש, אפרקדו ז'ה, פלח עבדו לשבודת בוגבם, אפרקדו ז'ה לא עבדו, לפי שבות ב תורה (בניש 17) "שבען יישראלי ח' אל-לינו

רבי יוחשע בן גון אומר בסבב השהרגנו כל היום זו מצות מירך, שערתנה - שמצוותה/mol את התינוק ביום השמני לילדתו, כשלול למות וועל זה אמר הפסוק כי עילך הרגנו כל הימים.

רבי שמעון בן קורש אמר, כוונת פסוק זה על **אלו** הפָּמְנִינִי חֲבִיכִים, שפראין ה'כ'ות שחריטה בעצם - שמראים על צוראים כיצד צריך לשחות, **דאמר רבא כל מילוי לך איני בנטשיה** - כל דבר יכול אדם להראות על עצמו, בר - חוץ משחורה שהוא תקע הסיכון בגנווין, **וזכר אחר** ->Create a new section here

רב נחפוץ בר יצחק אמר כוונת פסוקה על אלה התלמידי חכמים שפיטויין עצמן על דבריו תורה, ודרבי שפט�ון גן קיש. דאמבר רבינו שפט�ון גן קיש, איזו דבריו תורה מתקיימי איזה בפי שפטויין גן קיש, והכוונה שהתרורה מתקיימת ונשפט�א - אוורוך לך את החותמי שצורתו מוטבעת בה, גאנון ושותפיה - ומהכובך והטלנה, ויראה כאלו השחהויה אליה, כי זרוי לאלרו קבוץ עילאה ספט�א דטמגא - כדי שיאמרו שקבלת ערך את שלטון המלך לעשות כרצונו, עלייה הרגנו כל היום!!!

אמר רבי בר חנה אמר רבי יוחנן, ארבעים פאה

הניצקן פרק חמישי

שׁ וְבָרִיתָ. קְנַעֲנָה יְמֻנָּה לְפָנֶן, אֶתְקָרְנוֹנוֹתָה עַל־יְמֻנָּה כְּבָשָׂמִים וְעַל־צְבָאָה כְּבָשָׂמִים טַלְוָה, וְגַרְנוֹנוֹתָה כְּבָשָׂמִים (לְאֵלֶיךָ) שֶׁתְּפִירְתְּתָא.
אַנְפָרְתָּהָה. אַפְלָטָן מִסְּפָלָט עַל־נְכָסִיו: **עַדְתְּמַבְּרָה** יְמֻנָּה עַל־יְמֻנָּה עַדְתְּמַבְּרָה יְמֻנָּה עַל־עַדְתְּמַבְּרָה וְלָה. אַפְלָטָן מִסְּפָלָט עַדְתְּמַבְּרָה מִזְמָרָה יְמֻנָּה עַל־עַדְתְּמַבְּרָה וְלָה.
מִזְמָרָה. קְנַעֲנָה דְּבָרָתָה. **קְנַעֲנָה** עַל־צְבָאָה: **עַל־צְבָאָה** קְנַעֲנָה. עַל־קְלָקָם קְנַעֲנָה קְלָקָם קְנַעֲנָה קְלָקָם קְנַעֲנָה קְלָקָם קְנַעֲנָה קְלָקָם קְנַעֲנָה.

קָנֵי וּפְנֵי לִם יַיִשׁ לֹךְ^ה: נִיחַ דְּמִיהַ: אָמַר לְהָא אֲנָא מִפְסִינָא לְהָא: אִיתִי סְנָהָרִי בְּרוֹלָה וּסְנָהָרִי
כָּל קְמֻנָה קְטַל עִלְיוֹה וְלֹא בָּה, בְּחוֹרִים וּבְתוּלוֹת קְטַל עִלְיוֹה וְלֹא בָּה, אִירִי
הַתְּנוּקָות שֶׁל בֵּית רְבָן קְטַל עִלְיוֹה וְלֹא בָּה, אָמַר לְהָא, וּבְרִיה וּבְרִיה, טוֹבִים שְׁבָהָן אִיבְּרָתָם, נְחָא לְךָ דָּאָבְּרִיךָ
לְכָלּוֹהוּ: בְּדָאָמֵר לְהָא הַבָּיְנָה, בְּהַחְאָא שְׁעָרָה הַדָּרָה тְּשׁוֹבָה בְּדָעַתְּה, אָמַר, וְהָא אַמְתָּה עַל גַּפְשׁ אַחַת כֵּה, הַחְאָא
גְּבָרָא דְּקָטָל כָּל הַיְּנִשְׁכָּתָה עַל אַחַת בְּמַה וּבְמַה: עַרְקָא אָזָל שְׂדָר שְׁמָר פְּרָתָא בְּבִיתְהָא אַגְּרִי. תְּנָא,⁶ נְעָמָן
גַּר תְּשַׁבְּהָה הַיְּהָה, בְּבוֹרָאָה גַּר אַזְּקָה הַיְּהָה, מְבִנֵּי בְּנוֹי שֶׁל הַמּוֹן לְמֹדוֹ תּוֹרָה בְּבָנֵי בָּרָק, מְבִנֵּי בְּנוֹי שֶׁל סִיסְרָא לְמָרוֹן
הַתְּנוּקָות בִּירוּשָׁלָם, מְבִנֵּי בְּנוֹי שֶׁל סְנָהָרִיךְ לְמָרוֹן תּוֹרָה בְּרַבִּים. מְאַן אַיִלָּה, שְׁמַעְיָה אַבְּטָלָין, בְּיַיְנוּ דְּרַכְּבָּי
צְנַחְתִּי אֶת דְּמָה עַל צְחִיחָה סְלָעַל בְּלָתִי הַכְּסָתוֹ.⁷ הַקְּוֹל קוֹל עַלְקָבָה וְתִדְיָם יְדִי גַּשְׁוָה, תְּקֹלָה וְהַדְּרִינְיָסִים
קִיסְרָה, שְׁהָרָג בְּאַלְמְבָנָדָרָא שֶׁל מְאַרְבָּם שְׁשָׁם בְּבָאָגְלִים בְּיוֹמָאִים: שָׁולְגַּוְרָבָה וּמְהַרְבָּרָבָה

אֲסְפֵּרִינוֹסֶסֶת קָסֶר, שָׁרֶג בַּכְּרָק בַּיּוֹר אַרְבָּעָ מְאוֹת רְבוֹא, אַקְרֵי לְהַאֲרַבָּעָ אַלְפִּים רְבוֹא; הַיּוֹדִים יְדִי עַשְׂרֵי וּמְלֻכּוֹת הַרְשָׁעָה, שְׁחַרְבֵּיהַ אֶת בִּתְנוֹ וּשְׁלֹבֶה אֶת הַיְלָנוֹ וְהַלְּתָנוֹ מַארְצֵנו. דָּבָר אֶחָד, הַקּוֹל קוֹל יְעַלְבֵּן אֵין לְךָ תְּפִלָּה שְׁמוּעָלָתْ שָׁاءָנָה בָּה מַוְרָעָוּ שֶׁל יְעַקְבָּן; יְהִידִים יְדִי עַשְׂרֵי אֵין לְךָ מְלֻחָה שְׁעוֹצָה שָׁاءָנָה בָּה מַוְרָעָוּ שֶׁל עַשְׂרֵוֹ. וְהַיּוֹן דָּאַפֵּר ר' אַלְעָלוֹר יְבָשָׁט לְשׁוֹן הַחֲבָא, בְּחִירָה רִי לְשׁוֹן הַחֲבָא. אָמַר רַב יְהוָה אָמַר רַב, מַאוּ דְּכָרְבֵּן עַל נְהָרוֹת בְּכָל שֶׁם יְשַׁבְּנָנוּ נִסְמָכָנוּ בְּכָל שֶׁמְבָרְכָנוּ אֶת צִיּוֹן, מַלְפֵד שְׁרָאָרוֹתָהוּ הַקְּדוֹשָׁ בָּרוּךְ הוּא לְזֹאת חָרְבָּנוּ בֵּית רָאשָׁוֹן וְחוּרְבָּנוּ בֵּית שְׁנִי חָרְבָּנוּ בֵּית רָאשָׁוֹן, שְׁנָאָמָר עַל נְהָרוֹת בְּכָל שֶׁם יְשַׁבְּנָנוּ נִסְמָכָנוּ בֵּית שְׁנִי, דְּכָתְבֵּי זָכוֹר יְיָ לְבָנֵינוּ אֶת יוֹם יְרֹשָׁלָם, הַאֲוֹרָרִים עָרוּ עַרוּ עַד הַיּוֹסְדָה. אָמַר רַב יְהוָה אָמַר שְׁמוֹאֵל, וְאִתְּמָא רַבִּי אַמִּי, וְאִתְּמָא לְהַבְּמִתְנְרָא תְּנָא, מַעֲשָׂה בַּאֲרָבָעָ מְאוֹת יָלִדים וְלִדּוֹת שְׁנָבָנוּ לְלָלוֹן, הַרְגִּישׁוּ בְּעַצְמָן לְמָה הָן כּוֹתְבָקְשָׁם, אִמְרָיו, אֵם אָנוּ טְבוּעָנִים בָּם, אָנוּ בָּאוּ לְחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא. דָּרְשָׁנְלָהּ הַגּוֹל שְׁבָהָן, אָמַר ה' מִבְשָׁן אֲשֵׁב, אֲשֵׁב מִפְצָלוֹת יְםָם, מִבְשָׁן אֲשֵׁב מִבְנֵי שְׁיִרְיָה אֲשֵׁב, מִפְצָלוֹת יְם, אֲלֹו שְׁטוּבְעָנִים בָּם. פִּינָּו שְׁשַׁקְעָו יְלָדוֹת קָדָ, קְפַצְנוּ בּוֹלָן וּבּוֹלָן לְתוֹךְ הַיּוֹם, נִשְׂאָו יְלָרִים קָל וְחַזְוֵר בְּעַצְמָן וְאִמְרָיו קָה הַלְּלוֹ שְׁדַרְכֵנוּ לְךָ בָּהּ, אָנוּ שְׁאָיו דְּרַכְבָּנוּ לְךָ עַל אֶחָת בְּמָה וּבְכָהּ; אָף הַמְּקַבְּצָנוּ לְתוֹךְ הַיּוֹם. וּלְעַלְיָם הַקְּתָבָה אָמַר יְכִיעַלְךָ הַרְגָּבָנוּ כָּל הַיּוֹם, נְחַשְּׁבָנוּ בְּצָאן טְבָחָה. וְרַב יְהוָה אָמָר וּאֲשֵׁה יְשֻׁבָּה בְּגַנְיהָ: אֲתִיוֹהוּ לְקֹמָא לְקֹמָה וּרְקֹסָה, אֲמָרוּ לְיהָ, פָּلָח לְעַבְדָּה וּרְהָה, אָמַר בְּתֹרוֹה אָנָכִי יְיָ אַלְקִידָ, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַרְיךָ לְקֹמָה דִּיקָרָ, אַפְקָוָהוּ לְיהָ, פָּלָח לְעַבְדָּה וּרְהָה, בְּתֹרוֹה לְאַרְהִים אֲחֶרְםָ עַל פְּנֵי, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ לְיהָ, פָּלָח לְעַבְדָּה וּרְהָה: אָמַר לְהָוּ, בְּתֹרוֹה אָזְבָּמָה לְאַלְאָזְבָּה, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ לְיהָ, פָּלָח לְעַבְדָּה וּרְהָה: אָמַר לְהָוּ, בְּתֹרוֹה לְאַלְאָזְבָּה, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ לְיהָ, פָּלָח לְעַבְדָּה וּרְהָה: אָמַר לְהָוּ, בְּתֹרוֹה יְשַׁמְעַנְיָה יְשַׁאֲלָה יְיָ אַלְהָנוּ יְיָ אַחֲרָה, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲרִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ לְיהָ, פָּלָח לְעַבְדָּה וּרְהָה: אָמַר לְהָוּ, בְּתֹרוֹה יְשַׁתְּחַווּ לְאַלְאָזְבָּה, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲרִיוֹהוּ לְיהָ, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ עַזְרָה, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, יְיָ הָאֲלָהִים בְּשָׁמִים מִפְּמַעַל וְעַל הָאָרֶן מִתְחַת אַזְרָחָתָה אַזְרָחָתָה, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, אֲתִיוֹהוּ לְאַיִדָ, אַפְקָוָהוּ וּקְטָלָהָוּ, בְּבָרֶבֶר שְׁבָנוּ נִסְמָכָנוּ:

ברוך הוא שאין אנו מعتبرין אותו באל אחר, ואף הוא נשבע לנו שאין מعتبر אוננו באומה אחרת; אמר ליה קיסר, אישדי לך גושפנאה וברון ושקליה, כי חמי דלימרו קבל עלייה הרמנא רמלבא; אמר ליה, הקבל עלך קיסר, חבל עלך קיסר, על בכוד עצמהך קה, על בכוד הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה; אפקוזו למייקטלה, אמרה להו איפיה, והבוחו ניטלי ואישקיה פורתה; אמרה לוי, בני, לבו ואמרו לאברהם אביכם, אהה עדרת מובח אחדר, ואני עקרתי שבעה מובחות; אף היא עלה לנגן ונפלחה נמותה, יצחה בת קול ואמרה ² אם הבנים שמחה. ר' הושען בן לוי אמר, זו מליה שציתנה בשמיינן. ר' שמעון בן לקיש אמר, אלו תלמידי חכמים שמראין הלכות שהחלה בעזבונו; אמר רבא, כל מיל ליחי איניש בונשיה, בר משוחטה ורבר אחר. רב נחמן בר יצחק אמר, אלו תלמידי חכמים שפמייתין עצמן על דברי תורה, בררבי שמעון בן לקיש. ³ דאמור ר' שמעון בן לקיש, אין דברי תורה מתקיימין אלא בגין שפמיית עצמן עליהם, שאמר ⁴ זאת התורה אדם כי ימות באלה וגו'. אמר רפה בר חנה אמר ר' יוחנן, ארבעים סאה

את עצמו לדעת אין לו חלך לטולם הבה. חיים וברכה למשמרת שלום (טלטט שמות), מלה נא' געט שיטות. טו. ר' ש"ז (ד"ה ו' ולע'), וביאר המהרש"א (ט"ח ד"ה ו' ולע') שכונה למילה בונגה כשחתןך ור' ובסוכון פלתייה. ק"מ וה' ק"מ כתוב שארך השם כוונת און מילס בך איזיל לא איזיל מאלך, וזה בוכת המזווה מגנינה, אבל בדור התבע הי' הי' המיעוט מילס ח'וו. יט. ר' ש"ז (ד"ה ו' ולע'). וכן בבל המהרש"א (ט"ח ד"ה ו' ולע') כתוב שארך עשתה כן שם שמלוי בדורות שקהו לו, וכען מה שאמרו זול (גנט' ע'), אל פיתח אבר פיו לשפטן, ואם בידרבר רע יכול לגבור נוק לעצמו ק"ז שבמעשנה רע ביר ליליה לרומו נוק לעצמו. יט. המאירי (ט"ז נשלט) ביאר, שם שהאמור און בניה הנבו בפקודת הקיסר, מכל מקום היה ביכולת להבריטים ולא עשתה כן. או שהיא בעצמה הביאה אומרים לפני קיסר קיסר שפְּשָׁבֵשׁ שפְּשָׁבֵשׁ שמם. רושר ריחם (ט"ז י). זט. בבדרך ר' טבון (ט"ז נשלט) על תלמידו שנעשה ברא בדורות קידוזה סיירה ורביק להרמא משש. וורה ולא פנה שעה תשע' לבלטה, שאין קיום התורה אלא ברוב קידוזה סיירה ורביק ממו את כח והההש"א (ט"ז נשלט ד"ה ו' ולע') ביאר, עניין המימה הוא ששיתת גוף וילוך ממו את כח החטאה שיש בו. ולמד מה שחייב' זאת התורה אדרס כי יומי באוהל', ולא כתוב 'אית תורה האדר' כפי שתכתב (ויקל ו' ו' איתת תורה האדר'), וכן (ויקל ו' ו') איתת תורה הסאטארה. וההמරל' (ט"ז נשלט) ליש' אין פון מוק) ביאר איתת תורה ורוחנית והגון הם שני הפסים, כי התורה ורוחנית והגון גשמי, ואין קיים לתורה באדם גשמי. רק באדם שמיית עצמו על התורה ואין גווע נשחט כל לנשמי, יכולת טו. עיין במחרש"א (טט) שביאר שם נהרגו בז' מי השבעו כתוב פסקוס וזה אמר הבן שנחרג בז' שיש לי ולא בוגיטנו שהוא הבן החמייש. י. המהרש"א (טט) כתוב שפסקוס זה אמר הבן שנחרג ביום חמישין, ולא בוגיטנו שהוא הבן החמייש. א. א"ז מלמר לו שנטע לנו שנשבטנות, ובאמת אורה רדי שלא אימר לו הקיסר מה בכם שנשבטנות, אפשר להתרה את השבעה מסום פיקוח נפש. שרר קיבולן טבתה האנה שברשותנו אנו ביכולם את יצחק, ואת יוסק (ט' נשלט) ביאר, שחלב הוא לשון קקללה. ג. א"ז שארזרם ביכולם עקר בצעמו את יצחק, ואת יוסק (ט' נשלט) ביאר, שחלב הוא לשון קקללה. ד. בבדרך ר' טבון (ט"ז נשלט) או שהיא בעצמה הביאה שושנתית וועלחה לג' ונפלת, וכתוב מונתו בחונה (טט) שהחולק על תלמידו דיש' טר' ומכל פון' פון' בילדלה. והסיבה שההורא לה לאבד עצמה לעת, ביאר המרול' (ט"ז נשלט) על תלמידו דיש' טר' ומכל פון' פון' בשורו גם לכופה לעבדו וורה. עוד כתוב של לא אבד עצמה ממש, ומה שאמרו שעלה מהר' ונפלת פרושו שסוכימת למות על קידוזה זו, והപילה את עצמה מן הגובה שהוא חביב, אל המות שהאשול, ומושמי' עשו צונגה נפליה ומותה על תלמידך דיש' ור' (ט' נשלט) בתב', שאפער השמיכין שחייה הי' מרים רום מהמותה והור לה להלמיה את עצמה. וו. שמחותה שזכה לעולם הא היהה בוכות ביה' מרים רום מהמותה והור לה להלמיה את עצמה.

וכמה גיורות, מכל מקום יש עור כמה וכמה גיירות אשר לא נכתבו, ואין הכתוב דואג למכה אחת בלבד אשר לא ניתן להכתב כפי שביאר לו חבירו, וזה מה שאמד לו אי מטיא לגביה' היינו מכין שיש כמה וכמה גיירות שלא נכתבו בתורה, ולא הייתה יכולה להיות היכן גמורות מכח זו, וילא איצטרכי לך לפירוש שאמרתו שהכתב בא לרמז על גזירה זו בדוקא".

כיצד למדו אגדע מאות תניותootן אעל מלפוד אחד ארבען מאות טומפתיו תינוקות, וככל אחד ואחד היו לנו פנויו ארבען מאות חינניותootן צוות רבען, הקשה בערין ערב (אלא אין כיצד מלפוד אחד

לימדocabע מאות תניינות, והרי מיבור בככבה בתריא (ט), שאסרו למלמד אחד ללמד יותר מעשרים וחמשה תניקות. ורוחק לומר שאו היה הרין שהוא כל התניינות לומדים יהודין, אלא כאשר זה הירך וזה בא. ובכן: הורדע (ז) בקבב שהו כל מלמד עונתים ברואני.

במה דלקו האירב

ובשורה איזב נבנֶה נְשָׁמָה שֶׁבַת דָּיו וּדְקָרֵין אִזְתָּן בְּחַזְוֹנִיהָן, בְּמַדוֹרֶשׁ כָּאֵב
ג) מובא אמר רב שמעון בן גמליאל, החש מאות בתים סופרים
היו בכתר והקען שבכם לא היה פחות שלוש מאות תינוקות, והיו אמרים
אם יבואו השונאים עלינו, במנצחים הללו אנו יוצאים וודקין אותן, וכן
שגדמו העוננות ובאו השונאים כרכו כל אחד ואחד כספו ושרפו אותו ולא
נסתיר מהם אלא אני, וקרואתי על עצמי עניין עוללה לנפשי מכל בנות

הקודש עצםם היה נשרפים בעווום, שכרכו כל אחד בטפחו ושיטפו חוץ.

ביאור הפסוק מי נתן למשיח יעקב וישראל לבוזו?

מי נתן למשיח יעקב וישראל לבוזו? כתוב *המברשת* א' (*ח' ז' ל' ט'*) שיש לך רק מודיע שינה הכתוב ואמר מי נתן למשיח יעקב וישראל לבוזו? ולא אמר לבוזו, וכן אמר למשיח. וביאר שהשלשון בוזו? מורה על צרה כפולה, וכמו שאמרו בסוף כתובות וקמ' בוזו וכמו דבוזו' בגנונו שואגנו בזאת אחר חמוץ ומלווה בברואת הרברוב ואחר תלולו' ארג' גרבינו

זה נון שונבו בפנס או בפנט. ערך נון גומת הפטוק ואנו לא אמר בז'וון
הלהק ולא שמעו בתרתו, והינו שגח חטא היה כפול, שלא אבו לולכת
בדרכיו ה, ולא שמעו להרתו, והחילוק ביןיהם הדוא, שלא אבו בדרכיו
הלהק' הכוונה למזווה שכליות, שנם שכל האנושי ונימוטי בני אדם מביניהם
אויהם, ולא שמעו בהרתו הכוונה למזווה שמעוות, שהווות הוא מכין
ששמענו שכן רצון ה, ובכלא בן לא היה שכל האנושי מבן שערין
לקירם כי

איה דבר חכמה ראה רבינו יהושע בן חנניה בתינוק אמר ימי נתן למשיסה יעקב וישראל לשבוזיט, ענה אותו תינוק ואמר ה'ה לא זו חטאנו לו ולא אבו בדרבוי הילקון ולא שפונו בתורהו, אמר מוכתבתי בו שמורה הוראה בירשה, יש להקשות, איה דבר חכמה מצא בו רבינו יהושע בן חנניה בתינוק, והלא אמר לו את סיום הפסוק שהחיתול בו, וכפי שלמד בבית רבו, וגמורו בזה כמה ביאורים:
 א. הריא"ך (ז"א גאנטה) ביאר, שכשאדור רבינו יהושע בן חנניה אמר את הפסוק ימי נתן למשיסה יעקב וישראל לשבוזיט, נתכוון להמשיך ולומר יהלאל

או. אולם המהדרש באיה, שכתבו לוכר לו שאלות היה בגע למשך פסקון זה לא היה צריך לשלול בין נזקנות צורה זו בחרה, והה רשות מוגבהת לרשות פסקון זה על מנת זו שאינה מוגבהת להכתיב חחת הוויה מוגבהת. **א. אגונס** צין למלה שאמור בפירושו ותנו מיל' מוגבהת הוא עני רבי טענין בר יוחאי, אם ראות ציריות עירומה משלמות פמקון באיזן יישאל, עד שלא החזיק בשער טופסי – מלכבי בקראי, והוא מזכיר בשרו משפטים – ולמלכבי מושה מושב עליון (דבון). ב. ביאר הטהש שבירת ארכוב מאותן נזקנות, לפי שיקליפת עשו ר' יונה אמר' רבנן, ר' כלבל כלבל נבדך ר' או רבנן אמר' נזקנות, והוא בוגמרורא ר' יונה, והוא לטל לטל ר' יונה וזה נזקנת נזקנת באיזן ציריות עירום, והוא בוגמרורא ר' יונה, והוא לטל לטל ר' יונה וזה נזקנת נזקנת באיזן נזקנות, ובמיון שיש לסיטרא אהרא שלל מדגדגן. עשו שלושה דברי של אמר' מאות נבדך נזקנות, מלכבים, גמתקה. ובאר צור, שלאן דריש על זה את האיסוק (דבון) מיל' ציריע שללה לנפשין כל דונת עיר, לפי שבונתי היא גמתקה שלן צור, וזרינו חזרה זו מכם ציל מלכורי תונוקות.

ביקור חורשתה מהפסק כי עלי'ן חזרנו כל חומות

ובתב' ר' ירמיה בר' עירובין, שרב יהודיה העדרך לדושן על האשה שבבענין, מכין שימושות הפסוק כי עליון הורגנו כל היום משמע יהודת שהוא מושם שלא רצוי לעבר עבדה וזהו, שטיא ההיפיך מעילין'. ועוד בתה שיש לומר שהוא עולה על מה שאמור אחד הילדים 'אתה ד' האמורת הילדיין וכלו, וזה הכוונה עליון הורגנו כל היום'. ועוד כתוב, שהדורשתה עולה עליון האשה עצמה שעלה לוג ונפלה ומהה עא"פ שלא הרגנה, ועל זה נאמר כי עליון הורגנו כל היום'.

אמר לה' כתוב בתורה אגבי ה' אלהיך צו' ואתינו ה' לאידך צו' אמר ר' יוסט' אמר ליה' כתוב בתורה לא' ידיה לך' אלהים אחרים וכו'. הטהרת' ההו' (ט' ג' ז') דקדק, מדוע כל אחד מהם אמר פסוק אחר ולא אמרו כלל פסוק אחר. ובאי שבל נחרג ביטוי השבוע, וכל אחד מהם הביא פסוק מעניינו של אותו יום, ולכללהו. הראשון שנרג בימי ראשון, אמר את הפסוק 'אגבי ה' אלהיך', והוא שבים' ראשון עדין ל' נבראו המלאכים וכל צבא השמים. ולא היה מקום מוקם לטעת, ידעו שה' הוא האלוהים. השני שנרג ביום שני. אמר את הפסוק לא' יהי לך אחרים, לפי שבאים השני נבראו המלאכים, ויש מקום למיניהם לטעת ולהאמן בהם. השלישי שנרג ביום שלישי. אמר את הפסוק 'זוב' לאלהים בלהם, בליך לה' לבdry, לפי שבו נבראו כוחות הפעלים בארכו.

וזה מהר"ל נא י"א-ט' פ"ז ז' ק"נ ביאר, שהגמר באה לומר שעל ידי הרע נהרכו שלושתם, היינו ירושלים טור מלכא וביתה, כי שנחרכה ירושלים תחילה על ידי לשון הרע, ונחרב בית המקדש שהיה על כל הארץ. נהרכו גם טור מלכא וביתה ר'.

ובנורש ייחיבים (מת די) באאר, שכונת הגמא לזרוש שקורל יעקב יכול את ידי עשיין, וכמו שאמור שאין כל מה שנזחח שאין בה של עשוו, ואין חפילה שמוועילה שאין בה מודען של יעקב, ועל זו شبכיהוורי לשון' היינו בתפילה, ומולשן' ניכר גרכני', 'חכחא', והגעש עשיין.

מודיע שאלות אם יחו לעולם הבא
 אם אנו מובצעין ביום אנו באין לך חי הצעירם הבא. מההש"א וא
 שפנוי ביאור, ששאלהם היהת האם לטובעים כי יש גלגול מהווילון
 לחיו העולם הבא. ובש"ת ד' חטף' (ס' נז' ס"ה) פ' ביאר, על פי
 העולם שהמאבד את עצמו לדעתו אין לו חלק לעולם הבא, לשאלו
 כאשר יטבעו את עצם למות, יבואו לחיו העולם הבא, והשבר להם
 שבתאות שומרה לאבד את עצמו לדעת כדי להגבל מעברתו.

מתי מותר לאבד את עצמו לדעת
 הקבוץ בוגן ונפל לו לנטיד היה. הקשו התוטס (מי' צפוי). כייד היה להן
 לקפוץليس ולאבד את עצמן לדעת, והרי אמרו (עמ' ש') שכאשר
 את רבנן בגין מרדון על קידוש ה', הדקיפוו בזמרות והציוו ב-
 האש, והביאו ספוגים של צמר והשרו אותם במטים ותניהם על ליבם
 שלא תצא נשמהו מהרה, וכשאמרו לו תלמידיו שיטחת את פיז שתחי
 האש, אמר להם ימוטב שיטלה מי שנתחנה ואל ייחבל הוא בעצמו,
 שאסור לאבד את עצמו לדעת, והודיצו שני תירוצים, א. שהרו ידאים מי
 וכי שאמרו בכחובות (לא) שאליו היו מביס את חנינה מישאל וונזרו
 משתוחים לצלם מרוב יוסרים. ב. שהרו מענים אותן בעל כרחם ול-
 הרגיט אוטמי.

אילו הובא לעמלה לפני כסא הכהן? עז' ברכות ט' י"ד.

משיכת הגמara ופסורתה, תנ"ה קט"ו, וא"ל - היה נבوروadan הול והווג בישוארל. עד דקצת לדיוקן - עד שבא להיכל בית המקדש, אדריך ביה נערא - והדרlik בו את האש, כמו שנאמר בהמשך המזמור (פס' ע') "שלחו באש מקדשך". גבה הריקן -גביה ההיכל את עצמו ובקש לעלות לשמיים", דרכו ביה פון שפינא - דרכו עליו מן השמים והוינורו לאין, עזאנטר (עמ' ๖ ס' י'ת פרד' ה') ?
בתחלת בת יהודת?

כבר. לאחר שחרר את בית המקדש, קרא זיהה דבנפיה - זיהה דעתו של

וأمורה לו, **עפ"א קמ"ה א' ג' ב' ז'** - עם הרוגו הרגת. **ק"ק א' ג' ב' ז'**
ב' ז' - הילל שרוף שרוף. **ק' ק' ח' א' ט' ב' ז'** מ' ח' ג' - קמ' שחון
 שחון, ככלומר, כל משען לא היה בהם ממש, כיון שכבר נזורה
 הגיורה והו שוראל כהרוגים, וההילל כשרוף. **ש' נ' א' מ' ו' ט' ב' ז'**
 אח' ר' ט' וט' וט' ק' ג' צ' מ' ח' ש' ז' ש' ז' ש' ע' ב' ז'
נ' ח' ז', ויש לדליק שיטחני חסרים' לא נאמר, **א' ל' ט' ט' ח' ז'**,
 ככלומר כמו שהחthon קמה אין מוסיף כללום, אך נבנוראן לא הוסיף
 ושעריה, וכ' ז' - בלו שעוד אחד משעריו ירושלים, בלו אמר הי' הגורנים
ד' ר' ש' ז' - בלו שעוד אחד משעריו ירושלים, כיצד כבש את ירושלים
 והחריב את בית המקדש:

ח'זא הפעיה דזבוקה פונזה קא רתמה - ראה נבוורדרן את דמו של זכריה הנביא בערבה, שלא נבלע בקרקע אלא היה רותח ומכובע, אברך היה לישראל שהיה שם, קאי קאי - מהו דם זה, גבורתו היה זכריה אמרו קאי דם גבורות הוא דם האנושותהן - גבר

בש' בזקוף - רזה נבנוראן לחוזר בו, כיוון שאפר כליבו, מפתחינה רלא ליעיבדו כי כי היכי דעבדו בפנחריב - אני חוש שלא יעשה כי מהשימים כמו שעשו לנצחון, שהווע את כל צבאנו. גנטא גאנא - יצא קול מהشمיטים, ואפר, שוווע בר אונור - דולג בן חולג, גבוזר און שוווע - דולג במחריות וככוש און ירושלים², דקפא זימנא דמקדשא חריב והיכלן פיקאי - פש ליה חד נרגא - נשאר לנבנוראן בית המקדש, ושרף ההול. פש ליה חד נרגא - גרון אחד, אטא סדרוניא בזקופא - בא והכח בשער ירושלים בצד הקופה של הנזרן, שאינו מחודדי, ואיפתחה - ונפתח השער, שנגאנט

שכעת בה הקביה מן הטמים ונפלה. נהור רמיה (ד"ג מה') כתוב שהמלך נאמר הגביהנות, כיון שלא דעתו שגניתה ה' היא שישרף. יפריש עורה, שהקדשו כרוך עצמו גור שיביבתו המלאכים את ההיכל ויחזרו ויזידרוו, כדי להראות לנבראותן שרק מהמת גוריה ה' נשחר הכהן.

שרה רעהו), כלומר שרה דעתו מלובין שבריה זה ונעשה בדין ח' (וכמו הפסוק *כמما מה בהריך, של פחתה אחד נשבחו גיזומות ריבים*). ולכן ציריך לזכור שפהלה תעזה בספרים ויש לזרום כאן את הפסוק שחייב המורה למלין (ולאט מ') יידע כי מכבי לא פעל לה בכך עז קידומתו, וכמו שזכיר טשר' בחלהם בסוף פיקוד ה' שהשורף היה אמר שכהה הוא כהה בשער ירושלים והוא בכתבה כל'י פעל לו, והזה ירע אזה באך השער היה מפקד במלון את כל רוג'זונטו (זה הסוף שמאבד לגורודן נ'), שאחריה הגנובה דודת השם את ההבסון והሚידם במומו, ואחר עכ' את הפסוק המאוחר, ולא להדרין).

ורואה העיטה להלן של ההורשה האבאה שתבא הוגמא פירוש מההראש' את הפסוק שתביאה הנמורה כאן, שפתוחה חד בשיל וטלפת יהלומן).

ב. התנ"ש שאמור לו לדגן כהיוון, אין שחרון אף של הד' על ירושלים היה רק כאותו היום, ואם לא היה בא אותו יום לא היה מחרות את ירושלים. ומהמהן כן הוא מכונה דרגן בן דרגן, בין שם בפנס האשנה שעלה על ירושלים עם הייל מחרוב רצח להחרוב מיד באנון יום ככבודו לעיל (א'). אמרו עכדי של שנחרוב שלחמו

לעתה נחלה הפה לנוקין ונוקם כוונת רמה על צחיה של לבלמו הדוכנאות.
 ט. מהדרש^א (וניען בו: ר' דב דיא נגננאי).
 י. א. שותם של עייזים דומתו לדם אודם. ב. מושגנו לאבוי והשביטים שטבלו את מתנית
 ינירה רברם גזירות. ג. ר' שיפרבר יעקב שור רבו של י"ט (וילך איזוט י"ט) ורבנן גזירות
 והוסף שעשה בכוונה. כ. ר' לפטורה אם מחלוקת גוזית זו תיכבש ירושלים.
 ד. הדרש^ב (וילך איזוט דב' דב' פ"ד) ציריך ליבור שיש לרשותך או אין לך הפטורה שחייבת הגזרה
 שנ הינה גם עיר הכהנים, מכברא לריש עליון תורת ריבים (ז' וא' וזה לאולו אוון).
 ג. ר' דב' דיא נגננאי^ב, אמרם בדור השני (וילך איזוט פ"ד) פריש שכבה בידיהם הדען של הגזרה;

ונפחים בפי האירוב צבאיו, על ידי גון אחר, ובשלפלו דיוויז'ן הדוד הקהה של הנגן. ה. רישיון (היא נגינה), וככליקת שבעוני (וליה יט' מהליכת) אמור שגאנאל זון ודודו של יומינו הנטיאן השביעי אה שר העולם בסבב, והגביה אה ווישלים לתהאה באוויר, עד

פרק אחד עשר סנהדרון

ויקש ליטולן: בדין חותם באה גלון רשות

**וועלע אוטו אל מלך בעל בבלחה ואומר ר' גראן דיבראן. פערצי מילן: שיטש
אברהו א נומבויא רב החרא ורב יציק בר' גראן דיבראן. נול קאנקן גולן
אברדיין חד אמר רמות ריווקן הוויה תקוקה
אלן אלן אנטון: פערצי עודה נול גולן מטט**

הזהרין: שיזנץ
ט' ג' י"ג י"ג י"ג י"ג
ב' צ' ז' ג' נ' ז' ג' ג' ג' ג'
ד' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'

רֹאשֶׁל שְׁנָאֵר פ' פְּתֻוחָה יְהִיד בְּשַׁיל
וְכַלְפָתָה הַלְמָנוֹן בַּעֲלֵידָד אָמָר מִתְפְּנֵינוֹ
דָּלָא לְעַבְדוּ בָּי כִּי דָבֵר דָבֵר בְּסַחְרָב
בְּשַׁיְלָמָד בְּלַבְלָה וְבְצַפְנוֹ פָּטָם נְזִין:
בְּקַבְּשָׂא, מִגְּרָבָה וְלִמְמָדָה, כְּמוֹ
אַתְּךָ בְּלַבְלָה וְבְלַבְלָה
אַזְּרָעָה, בְּלַבְלָה וְבְלַבְלָה

שׂוֹר רְבָטָא וַיְמַנֵּא דְּמִקְדְּשָׁא הַרִּיב וְהַכְּלָא
מִקְלֵי פֶּשׁ לְהָדָר נְרָא אָתָה מְחוּתָה בְּקֹפֶא
וְאַפְרָח שְׁנַיְמָר יְדוֹעַ בְּמַבְיאָה לְמַעֲלָה בְּסֻכָּן

לעומת פטינה, דבָּה, מַקְסָה קִנְשָׁסָה
לעומן מַלְאָךְ צָוֵה. קָלָב אֶלְמָה
דָּזָהָן גְּלָסָה: טָהָר בְּנֵר נְרוֹת.
סְלָעָם וְרָהָה כְּקָהָה מָנוֹמָה לְסָכָלָה.
[ג] יְהִי רָחֵל בְּרָהָה, וְרָהָה
בְּרָהָה, וְרָהָה, וְרָהָה.

פְּנֵי שָׂרֵךְ וְנִזְבְּחַת כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ
מִזְבֵּחַ וְתָמֵד וְאֶת-מִזְבֵּחַ וְאֶת-מִזְבֵּחַ וְאֶת-מִזְבֵּחַ
מִזְבֵּחַ וְתָמֵד קָלְבָּן מִזְבֵּחַ וְתָמֵד מִזְבֵּחַ וְתָמֵד
עַל-עַל נִזְבְּחַת כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ:

לקיים ימ"ר
הזהר, לא יתגלו

12 צור הכהן לך בדו ואון בכף אלא זדקם שונאמר זאברה ל' ברמשה ע' שיעוועים שלח לא' הוורי וישע בהשובה ובעה רחמי ומירוח לה' שלחו לו'ן זאברה ז' ל' זומן הכהן יבא (ל') ביתו און בסא אלא מון שונאמר זבכה ל'ום חגנו שלח ז' צור הכהן לך בדו ואון בכף אלא זדקם שונאמר זאברה ל' ברמשה ע'

אל ור בזין שלח לדו איז אוניא לוי ל רוכטה וויבניא בה שלו
טפליטין של דרכט בעט האיא נאום ה יוציא את עכבות מלוי הויה
הבותים ואת עצמות הנבאים ואת עכבות יושבי ירושלים מCKERם וויבר

הוא שפטקנות את בניו תחת גגנו ה'שכינה'". קוינו דקתייב (ימין) לע צ'רפינו את בבל ולא נרפקה, ש' לא אמר ב��יאור הפסוק, 'בבל' האמור כאן זו נבופך נאר, שביקש ה' לרפא את נבווכנדנזר מלך כל על ידי שייניס את צאנזיאו תחיה מנפי השכינה, ולא לרפאה, מלחמת קטרוגם של מלכי הארץ". רבי שטראָל בר נחטני אמר, 'בבל' האמור כאן שלא לרפא אַלְוּ נחרות בבל', שמימות מרימות, ותרבבנה - וכונונה הפסוק היא הצעניינא (צדידתא) דרבּאי עלי - על הדקלים המרים שעומדים על נהרות בבל, כולם, אף מקומן גיזול התמירים שהוא בדור כלל על מים מתוקים. בבל הוא על מים מרימות.

הגמרא מביאה מירמא נוספת בענין חורבן ירושלים:
אפר עיריא, עמו זומאב. "שִׁיבָּע בַּישֵּׁי דְּרוֹשָׁׂעַם הַזֶּה" - שכן
 ערים של ירושלים היו. פון דושטינגןו? גַּבְּשֵׁי דָּקָא מִתְּגָבָא
 הדזרבגא דורך'לטם - וכשהםעו שהכבראים מתמכאים על חורבן
 רושלים. שְׁלַחוּ לְגַבְּשֵׁךְ נָצֵר פּוֹק וְתָא - צא ממקומך ובא לךן.
 החורב את ירושלים? אפר להם נוכדונצר. פְּסַחֲפִינְגָּה דְּלָא
יעַגְבָּדְלִי בְּדַעֲבָדוּ בְּקָפָאִי - אני פוחד שלא עשו לי מן השמים
 טaanin לו לחושן, כלשון הפסוק (פ'ל : י"ז) עַמְּנָה זְהָה עַמְּנָה זְהָה בְּבִתוֹ
 עַמְּנָה בְּדַרְךְ פְּרָחָה, **וְאַיִן לְשָׁן אִישׁ** האמור כאן אַיִן דְּקָדוֹשׁ
 ר' ברוך ר' ברוך הוא, שנגאסר (gmt. ט' ק' ד') איש בְּלַקְדָּחָה, כלומר שב' ה'
 חות' בית המקדש, ואינו שוכן בו. שְׁלַח תְּרוּנוֹ נּוֹכְדָוְנָצָר, בְּקָרְבָּא הַזָּה
 אף שעאיינו בתהן בית המקדש, מכל מקום בקרבת מקום הוא נמצא,
אַחֲרִי - ואני חושש שהוא יבראו. שְׁלַח לְהָא את האמור בהמשך

במteilי ה'ז' בדקה ברוחוק, ואין לך לחושש.

שיה לך נוכנץ, אף אם הולך ה' למקום ה' רוחוק, עדין איתך
זה צדיקי דבש רחמי ומירון ליה - יש לישראל צדיקים, והם
בקשו חמים ויוזרוו לבית המקדש. שיה לך ליה את האמור
בחמשת הפסוקים (ט' ט' ט' ט' ט') צירור הבטף לאה ביזה, ואין לשון
האמור כאן אלא צדיקים, שנפטרו הדריכים מן העולם ולא
בקשו רחמים. ומוכיחה הנמרה שלשון נסף' הוא כינוי לצדיקים.
צע אמר טאט' ג' ט' אבדקה לי בחפשה אחר בטף נזumper שערירם
ליה שערירם, ופסוק זה מרדן על אהבת ה' לישראל, שפדרם
במצודרים 'בחמשה עשר' בניסן, ובסף' היינו בוכות הצדיקים שנקראו
נסף' כי

הנזהר מהגמara בגין רוחם של מכובדים במקולאה. כמו כן ספר ר' ניון קניינו, ור' ברוך של ר' יודה זעירן מוציא עמלך, אלא מזאו ונזקנות בשוק וגינויים מדין, ואחר כך החדר שזרע מושע מלך. ובעיני כל זו, דמי מיין כתוב שאחריו שבלבב שנדריב את האמת נקבלים גורם בכל האסות, כוון שהולכים אחר הרוב.

זה, ובוארת החולוק בין נובגדער לרשומות האחריות, שארך שבדלן הדו ורעשנו גודלים, מוקם בכל מקום עם יעד פיסרו, ומוניזב והמן התקשרותם שם ממש לבסקט, שהציגו הקדושים ברוך הווא את ירושאל מידם, מנא שאמם שהם בלבם לקידוש היה, אבל נובגדער שחהריב את נבוגדער הקדש והלה הא ירושאל. לא והה על ידו אללו חילול שם שמשים, بلן לא ונזהר מוציא נבוגדער קוזחת לו (ולג'א יוסטוף).

הו. באחד המחברות צייר ד"ר זביגן שושנובסקי יהודה בכר שגובנברג עיצב פחר לשלוחת הדרישה. לאחר שהוא שווה את המלך מכה את כל חל פנהרב, כאמור לעיל (ב' 25), ששהה היה אחר פתרון מילוי נחתות, והם היו יודעים את כל תוכחות הנכניות בישראל ועל רדי ופדרו עליהו נלחמו כרב.

אפר לְהִי נבוֹרָהן, אֲנָא מַפְּנִיקָא לְהִי - אני אפֿים את זכריה
וأشיקת את רותחת דמן, אֲנָיִתִי רְבָנֵן קְטַלִּי שְׂיוּוּה - הַבָּיא תַּלְמִידִי
חֲכָמִים וְהָגָע עַל גְּבַי דָמוּי, וְלֹא בָהֶם. אֲנִיִּתִי קְרָבְקָי דָבָר
קְטַלִּי שְׂיוּוּה - הַבָּיא תַּנְיָקָה שֶׁל בֵּית דָבָן, וְהָרָג עַל גְּבַי דָמן, וְלֹא
בָהֶם. אֲנִיִּתִי פְּרָטִי בְּהַגָּה - הַבָּיא כְּהָנוֹת צָעִירִים וּקְטַלִּי שְׂיוּוּה, וְלֹא
בָהֶם, וְכֹךְ הַיָּה הַוּגָה וְהַוּלָךְ עַד דִי קְטַלִּי שְׂיוּוּה הַשְׁעִין זָאָרְבָּהּ רַיְבָאָז
- עַד שָׁהָרָג בָּהֶם תְּשֻׁעָה מְאוֹת וְאֶרְבָּעִים אֶלָף בְּנֵי אָדָם, וְעַדְיָן לֹא בָהֶם
הַוּם. קְרָב לְגַבְבָּה - הַתְּקָרֵב נְבוֹרָהן לְדוֹמוֹ שֶׁל זְכוּרָה, וְאַפָּה,
עַבְרָהָן, וְבָרוּהָן, טַזְבִּים שְׁבָהָן אַיְבָּתִים, נִיחָא לֹאָה דְאַיְקָטְבָּיְנָה
לְבָוְלָהָה - כָּבָר הָרוֹאֵי אֶת הַטוֹּבָס שָׁבָהָם כְּדִי להַשְׁקִיט אֶת וְתַהְתָּה
דָמָן, הָאָס רַצְנָה שָׁהָרָגוּ אֶת כּוֹלָם. פִּזְדְּכָה שָׁמָרָן בְּנֵי זְחָה הַדָּם. קְרָבָר
נְבוֹרָהן תְּשֻׁגָּה בְּדַעְפָּה [בְּדַעְתָּה], וְכֹךְ אָפָר, פָּה קְמָ - בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא אַיְבָדָן אַלְאָ נְפָשׁ אַחֲת שֶׁל זְכוּרָה הַנְּבָא, קְהָה הַיָּה
עַונְשָׁם, שָׁנְהָרָגוּ בָהֶם מְאוֹת אֱלֹפִים, הַהָא גְּבָרָא - אוֹתוֹ אָדָם, כְּלָמָר,
הָוָא עַצְמָו שָׁאֵיבָר כְּלָקְרָבָה נְפָשָׁת, פָּה פְּרִיעָהָן בְּנָיה - מָה יְהָא
בְּסָפוֹ, וְהָרִי בְּכוֹדָא יְהָה עַלְיָה עַוְשָׁנָה גְּדוֹלָה בְּיוֹתָה. עַרְקָ - בָּרוֹחַ מְאוֹתוֹ
מָקוֹם, שְׁהָרָג פְּזַרְטִיתָה לְבִתְיָה - שְׁלַח שְׁטָר צְוָואה לְבִתוֹ וּמְשַׁחְטוֹן,
שְׁבוֹ פִּדְתָּה צִיד יְהָנוּ בְּנָכְסִי, זָאתְגָּיְר - וְהַתְּגָיְיָר.

הגמרה מביאת שמות של כמה רשעים שהתגifyו או שייצאו ממה
צדיקות:²

תפנ' רפנן, נגעון שר צבא מלך ארכם בומן אלישע הנביא ומלמד כ-³
טו, גור תושב דינה, שקיבל על עצמו שלא לעבור עבדות וכוכבים,
אך לא יכול על עצמו שאר מצותה⁴, שנאמר (מלכים ב' י' יט) לא
יעשה עוד עבירות עליה ונובח לאלהים אחרים כי אם לה".⁵ בבונר
אדון, גור אדק היה, קיבל על עצמו את כל התורה כולה. מפני
בוניו של קירקרא שר צבאו של ייבין מלך בנען, בומן השופטים
(צמ"ס ד' ט), התניינו ור' פדרו תורה ברוישוט⁶. מפניו בוניו של
סנחריב, שהגילה את עורת השבטים וביקש להחריב את ירושלים
ובית המקדש, ליפודו תורה ברובים, ומפניו ינחא - מי הם אוחם בני
בניו של סנחריב, שמעיה ואבטליון שהוו בומן בית המקדש השני,
שמעיה היה נשיא ואבטליון אב בית דין. מפניו בוניו של חנוך
הורשע ליפודו תורה בבוני ברקן⁷; ואך מפניו בוניו של אותו ר' שען -
של נבוכדנצר ביחס הקדוש ברוך הוא לה'גדילין פרחת בנפי⁸
השכינה, אמרו פלאבי השרת ליפדי הקדוש ברוך הוא, ר' בונן
ש' בונן, גור שפטהילם אמר גומפל ושורם אמר בונטן, האם בונטן.

ויא, בראויין (ט) מכיר שטרוג את זהה הרחוק גזולה והסנהדרון הקטען. יב. בתפקיד המושחה ומי' ד' צנוי שהשיבו למשורא הקדשה היא שבט שנזבוזו און הרהור תושבה בלבו ולכך התייגר. כן צואראם של רשיים אלו הרהור תושבה בכלם ולכך התגבירו, וזה כוותת תגמרא להלן: שאף מצואראם של נוכנץ רעה הקודש ברוך הוא להליכת הכהן נפש השיבוב, והיוו שאחוט מצואראם הרהור תושבה והויה ראו שיתנויה לשל קשורות כלם בפלאי השורר, לדלהו.

וג. בפסחים עבורה (הו) נחלקו תנאים בגזרו, דעת ורב פאר שדי בכך שיקכל על עצמו שלא לעבר עכבה זהה, ואילו חכמים גורמים שצער לקלל על עצמו לטטרו את כל שבע פנות בז' נר.

וד. יד ר' רומי ור' ר' לר'ין.

טו. רב נספס בגאון (נכחות כת: ד' זקן) גורע עצמן אינון רב עקיבא, ובסדר עשרה מאמרות (פאלק מקוין ע"ש פיטיל) מנoba שובי עקיבא תלמיד מיטיסרא בשבא על עיל.

טו. בתפקיד הרופאים ונקמה של ד' פתקון, יתירוב זאנטה תלמיד פלוי פל' מ' (ט), שטמעיה ואבסטליון עצם ר' ג' גיינט ההגידו. וכותב הרשבץ' זקן לסת פל' מ' טין שאף שלל הפינאים

בשורא צוילט החירות מקרו אחין', וכברואו בקורשין' ויען', אבל שכן בישורא שכאין מלובת שבה כהה והודה בפירוש טיקון' אחין' (דמיה' ז), מיל מוקס כוון' שלא היה גוזל ממהות בישוראל הדרה' לוננות', שלא צייר החוויה למונע טיקר אחין' אל בא בשישוראל רואין' כאוות גרא'. ובכונסה הגדרה' וחוויא' ז' ותרין' שאין מפירים ורום בעל ברוחם של היצירין', אך אם האיבור פצעמו ווצה' לקלטם על עצו', מותה.

חלק פרק אחד עשר סנהדרון

אתי בר נפל אמר לה מאן בר נפל קורת לה אל אין רכתי ב' בום ההוא אקים אה

דיבריב (וירט' ג-ה) ב'נעת תחיה' ואנו ח' יוציאו את עצמות מצלוי
וחיהה' ואת עצמות שרי' ואת עצמות הפהנים ואת עצמות
הגבאיים ואת עצמות יושבי ירושלים מקבריהם, ושבותם
לשאש (לאורה ולבך) בכא השמיים אשר אהובם ואשר עבדם
בכל', שנאför בהמשח הפסוק 'ל'יום ה'בשא יבא (ל') ביט', ואין
לשון 'בשא' האמור כאן אלא זפן, שנאför (פסל ט ג') יפקע
בחורש שופר בקסה ל'זום פגני, ובכסה' הינו בזמן קבוע המועד

אָגָב כִּrk שְׁחוֹרֶב בְּדָבְרֵי עַמְּנָן וּמוֹאָב לְנוּכָּדָנָצָר שְׁמוֹ הַצְּדִיקִים,
מִבְּיָהָה הַגָּמָרָא מִימָרוֹת בְּעֵנֵין הַמֶּשֶׁיחַ, כְּהֵם מִבְּוֹאָר שְׁקוֹדָס בַּיָּתוֹ
תְּחִמְטוֹ תַּלְמִידִי חֲכָמִים:
אָפָּר לֵיהּ רְבָּנָה נְחַמֵּן לְרַבִּי יִצְחָק, פֵּי שְׁמַעַץ לְךָ - הָאָם יוֹעֵז לְךָ
אַזְּמִת אַחֲרֵי - מַתְּיַיְּבָא בָּר נְפָלוֹן. אָפָּר לֵיהּ רְבָּנָה יִצְחָק, פְּאוֹן - מַיְּ
זָוָה המכוֹנָה 'בָּר נְפָלוֹן'.

שְׁחָה קְהַזָּה נִבְכְּדֵנְרָ פִּתְגֹּזָה הָוָה וְלָא מְצִינָה דָּתָי מְתַגְּזָה
וּמְפִיטְזָה - עתה היא תקופת הסתיו, ואני יכול לבא מהמת השלוגים
והגשתים. שְׁחָה לְזָה, פָּה אֲשִׁינָה דְּטוֹרָה - חטא לאין ישראלי
זרע חתית ההורם, והחמורים יוננו עלין מתחשיים והשלגים, שְׁנָאֶסֶר
יעשטו ט. שְׁחָה בָּר [-שליח מהוריין] מְזֻשָּׁל אָרֶן מְבָעָן מְדָבָרָה
אָל חָר בַּת צִיּוֹן, כלומר, עמן ומואב שלחו אל מושל ארץ, שהו
נִבְכְּדֵנְרָ, שִׁיבָּה דָּרָךְ סְלָעָן מְדָבָרָה אל הָר בַּת צִיּוֹן. שְׁחָה קְהַזָּה
נִבְכְּדֵנְרָ, אֵי אַפְּנִינָה - אָם אָכְבָּא לְשָׁם, לִוְתָּה לְיָהָה
דִּתְהִגְגָּה בֵּיה - אָנָן לִי מָקוֹם לשבח בו סביבות ירושלים להסתה
מְגַשְׁטִים. שְׁחָה לְזָה, מערות הקברות שְׁלָהָם - של ישראל,
פְּנֵילָן כְּפָלְתִּירָן שְׁלָהָם - מושוכחים ווטובים יותר מרארמנותין,

חלק פרק אחד עשר פנחדה

מן מז'ה הדרור חושבה בדעתה אמר מוה הח של לא אברור אלא נפש אתה לך
ללה עוק שדר פרוטוא לבויה ואורגניר. גטו רבען נעמן ער תושב זהה נבוח און
אל סטרא למזר תורה בירושלמי מבני בני של מהריב למשה תורה ברבים ומיא
מבני בני של ברק רבען אף מבני בני של אותו רשות בקש
גבאים והחכמי השכינה היינו דרכין רפינו את בעל ולא נרפהה עללא אמר וה
גר נחגנו אמר אל נהרות בבב וחותמה צייריא (צידוריא) רבלאי אמר עללא
שי ירושלים הו בין דשעניעו לנויא דקא מונגעא לחובנא דירושלם שלוח
פבר מסתפיא דלא ליערו לי בעבורו בקטיא שלחו לה "כ אין האיש ביטו
ויאין איש אלא הר Kris ברך הוא שנאמר "ה איש מלחתה שלח לה בקריבא
לך ברכך מוחוק שלח לנו אוית לו ציקן דבוי ורמי יומיון לה שלוח לו
אוין בכף אלא ציקין שנאמר ואוכחה לי חמזה עשר בכף תומר שעורם וולך
רשע בהשובה ובו חמץ ומיזו לה שלוח לה בבר קבע להן וכן שנאמר
זו און בסא אליא ומונעמאר בכמה ליום הגנו שלח לה סיטוואו והוא ומגניא
שלוח לה לא אשינא דזרוא שנאמר שלוח רבר מישל ארין מלען מודביה
להו או אהינא לתי ל רותא וויתיבנא כהה שלוח לה קבות שלח מועלן
ובכעה הדיא נאמן ד יוציאו את עצמות נלב יהודה ואת עצמות שרי ואת עצמות
ובבאים ואת עצמות זשביל מקרחים ושתומם לשמש ולורה וכל צבא
ויאנער וויתיבנא עזבון לבי אונריה עזבון פון גה דה זונר ליבור גויהה לאוישו ליב
ויאנער וויתיבנא עזבון לבי אונריה עזבון פון גה דה זונר ליבור גויהה לאוישו ליב

אין בר נפל אל משיח המשיח בר נפל קרת לה אל אין דכתיב ב' בום הדוא אקס אמרת

ב-1983 נסח הצעה לארון מילוי פלטינה. ב-1984 נסח הצעה לארון מילוי פלטינה.

הוּא כָּל־כֵּן כְּפָרְנַתְּבָעָה וְכָל־כֵּן כְּפָרְנַתְּבָעָה
מִשְׁמָן עַל פְּמָה מְדֻבָּר לְאַכְלָה
וְכְלָמֹות יָמָד וְלֹא שָׂמַל נְלָטָה:
בֶּן־בָּיוֹר, רֹגֵן כָּר דָּוָגָן, קַסְּמָה
לְקַטְלָה, נְגַזְּרָה מַקְּרָבָה:
בֶּן־בָּיוֹר מְדֻבָּר כָּר מְדֻבָּר,
קַפְלָה כָּר מְדֻבָּר כָּר מְדֻבָּר
הַמְּתָמָה טַבְּנָה תְּמָרָה וְעַלְבָה
בְּקַרְבָּה בְּקַרְבָּה, מְגַבְּרָה וְלִמְגַבְּרָה
קוֹמָה דְמַמְעָן (כְּרָתָה כָּר כָּר):
בְּבִיאָה בְּצַדְלָה, מְלָמָדָה, יוֹלְדָה
חֲלוֹתָה קָרְבָּה קָרְבָּה סְבָבָה
וְנוֹעֲלָה מְלָתָה פְּצָבָה מְלָמָלָה
סְכִינָה: גְּבָה צִבְיָה:
לְרָקָן: דָּרָבָן כָּה בָּן כָּה
וְסְפָלָה: וְהָרָתָה, מְגַנְבָּה
סְדִיחָה מְלָאָה: עַמְּבָד צִבְיָה:
נוֹגָה וְלָמָדָה עַל כָּה: מְהַדָּה
וְעוֹמָה וְנוֹסָה הַלְּגָמָר קָרְבָּה
קְרָלָן טְלָבָה: גָּזְבָּה, מְקָסָה
לְמַתָּחָן מֵלְבָדָה: גְּזִוָּה בְּבָרָה
הַדְּמוֹנָה לְבָדָלָה: וְהָזָקָה
פְּרוּעָנִים וְהָסָה קְסָבָה לְחוֹרָה לְבָדָלָה
לְלִי וְמוֹתָה קָרָם, מְלָמָר מְוֹסָה
כָּנָר מְהַדָּה וְמַהְמָּה עַדְיָה, מְדִין
קְלָשָׁי נְאַתְּמָה וְטוֹקָנָה וְלְמָלָטָה
אַיִלָּה, אַיִלָּה, אַיִלָּה
וְמַלְסָה אַוְלָה: כְּבָבָה אַרְדָּה:
כָּמָתָה וְלִלְמָדָה לְסָה: כְּבָבָה
סְמָרָה אַוְלָה: אַזְגָּנִיר, נְגַרְמָן
חַרְבָּה כָּלָה עַל כָּלָה מְוֹתָה:
עַל כָּלָה גְּנַדָּה עַנְדָּה כִּיבָּדָה
שְׁלָמָה, שְׁלָמָה, שְׁלָמָה: דָּבָבָה
סְמָתָה, שְׁלָמָה, שְׁלָמָה: דָּבָבָה
לְכָנָסָה מְנוּזָה מְהָה נְגִישָׁה
אַלְמָנָה דְּרוֹתָה בְּבָבָה:
מִגְּרָהָה הַבָּבָה. קְלָשָׁה מְוֹסָה עַשְׁוֹתָה

כל דאקסטנירו לכולו
ההוא נברא מה היה עי
ער צדק זה מבני בינו
וניח שמעיה ואבטלון
הקב"ה להקיכין תחת
בירך ישרף את הרכל
ונוביד נזר רבי שמואל
עימון ומואב שיבבי ישיל
לבוכד נזר פוק ותא א
ויא ורך ברוך מרוחק ^ט
הוא ואתי שלחו לה ביר
צדור הכסף לך בירדו
שעורם שלח לנו הרדר
ליום הכסא יבא ^{ליבורן}
דארתי מותלא ובמיורא
אל דר בת ציון שלח
כפליטון שלך דרכוב ^ט
דבហנים ואת עצמותם הרים
השימים אשו אהבים ואושם
אתיך בר נפל אל אמר ליה מ

לעומת נסיך הונגריה, אשר נטה לשליטה על אירופה. מלחמת גיבובן בין האימפריה העות'מאנית ובריטניה, אשר נטה לשליטה על אפריקה ודרום אסיה, הייתה מלחמת אינטלקטואלית ותרבותית, אשר נטה לשליטה על עולם החדש. מלחמת גיבובן בין ארצות הברית ובריטניה, אשר נטה לשליטה על אמריקה, הייתה מלחמת אינטלקטואלית ותרבותית, אשר נטה לשליטה על עולם החדש.

סיכום וחזרה ושינון

סיכום וחזרה ושינון

בזבוז
הזהודה ולזמידיה
ונצל העזומים
מדרשה רבה - שיר השירים

